

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható!

XL. évfolyam
144. szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szomdat

1934. évi június 30

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A helyi kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegeoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegeoldalon 8 lej négyzetcenti méterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK DÉST!

Kioktatás becsületeire

A hitleristák vasárnapi országos jellegű brassói tüntetése kétségtelenül történelmi esemény a romániai kisebbségi közélet további alakulása szempontjából. Fordulópontnak tekinthető. Fordulópontnak, mert világot vetett ennek a felelőtlen, hazárdjátékos és haszonleső vezetők által mesterségesen életrekellett és konok lelkiismeretlenséggel tovább szított mozgalmnak valódi jellemére és lényegére s alkalmat adott arra, hogy tisztánlátásra nyiljanak az eddig még hályogos szemek. A romániai hitlerizmus vasárnap leplezte magát, igazi céljainak egész álnokságát és gyalázatosságát.

Mi a magunk részéről két nappal ezelőtt, mindjárt frissiben, minden más állásfoglalást megelőzve, megmondtuk néleményünket a kongresszusra gyűlt import-hitlerizmus vasárnapi megnyilatkozásairól, leszögeztük álláspontunkat s leponatuk a szerintünk okvetlenül szükséges tanulságokat. Megmutattuk az erdélyi kisebbségi magyarságnak az itteni hitlerizmus valódi ábrázatát, ahogyan ez a vasárnapi leülcöződés után, — számunkra ugyan korántsem meglepésszerűen — előbukkant a hosszas ámtítás és maszlaghintés után.

Most a közvélemény többi részének az állásfoglalását adjuk itt, elsősorban a leglényegesebb szemelvényeket a két legtekintélyesebb erdélyi ziv-znémet napilaponatkozó vezércikkéből, amelyek száz százalékban igazolják a mi megítélésünk helyességét, bizonyítják, hogy saját néptöbbségük is mennyire galádnak és károkozónak minősítik a hitleristáknak nagyszájú heccelésétől a gyáva, megalázó térdhajogatásig menő nácizmus magatartását.

A Nagyszebenben megjelenő Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt-ban Plattner Hermann képviselő foglalkozik a hitleristák vasárnapi brassói gyűlézésével s többek között ezeket írja:

„A múlt vasárnap Brassóban tartott gyűlésben az az újszerű számunkra, hogy az államhűség mellett hitvétség nem a népközösség, hanem egy párt nevében történt. Ez eddig sohasem fordult elő és magában véve a dolog, meg kell állapítani, hogy ezzel megmondható a utra léptek... A mi népi politikánk ügye az, hogy mikor és milyen módon foglalunk állást állampolitikai kérdésekhez s amíg egységes népi szervezetünk van, ennek vezetői teületei nem szabad megfosztani attól a joguktól, hogy az ilyen kérdésekben döntsenek. Mert eddig gondosan ragaszkodtunk ahhoz, hogy az ilyen megnyilatkozásoknál az összes pártellenfétek kikapcsolódjanak s a népközösségnek egységes akarata és véleménye jusson kifejezésre. Ettől az elvtől a NEDR brassói gyűlése veszélyesen eltért. Az erdélyi tartomány vezető, Dörr Albert dr., kifejezetten azt állította, hogy az államhoz való kapcsolataink kérdéseiben ellentét áll fenn az eddigi népvézerlet és a NEDR között s a románság iránti hódolat nyilvánításait folyton-folyvást összekeöltötték ama saját német néptársak elleni támadásokkal, akik nem tartoznak a NEDR-hez. „Sulyok fenntartással kell viseltetnünk Theil Karl Hermann ama kijelentése ellen is, amely szerint nekünk, németeknek, nincs szükségünk, mint más kisebbségeknek, a határokon túlra kacsintgatnunk. Nem a mi dolgunk polgártársainkat az államhatalom előtt gyanúsítani s más kisebbségek bőrére magunkat fehérre mosni.

„Népközösségünk vonatkozásai az államgon-

Bratianu György kirohanása a Szovjetszövetséggel való megegyezés ellen

Maniu sikraszáll a demokratikus erők tömörítése mellett — Vajda kilejtette Máramarosszigeten saját külön demokráciáját

Bukarest, június 29.

A politikai helyzet a kormánypart és a nemzeti-parasztpárt között az alkotmányosságvédő front megteremtésére vonatkozó tárgyalások jegyében áll. A Bratianu Dinu—Maniu-találkozó behatóan foglalkoztatja az összes politikai köröket.

Jellemző ebben a tekintetben Filipescu Grigore lapjának, az Epocának egyik cikke, amely szerint a két nagy párt között most megindult tárgyalások még az áprilisi eseményekből erednek: Bratianu Dinu ugyanis akkor nagyon furcsállott bizonyos magatartásokat a vaskárda pörével kapcsolatban s külföldre utazása előtt azt ajánlotta pártjának, hogy közeledjék Maniuhoz. A májusvégi válság aztán még közelebb hozta egymáshoz a kormánypartot és a nemzeti-parasztpártiakat. Nem kell azonban azt hinni — mondja a lap —, hogy a Bratianu—Maniu megbeszélés válasz nélkül marad azok részéről, akik az egy hónap előtti válságot előidézték. Most ki fogják játszani utolsó kártyáikat s így nem lehet nyugodt nyári politikai vakációra számítani.

Amint megírtuk, a liberális párt megyei tagozati elnökeinek és a kormány tagjainak a részvételével tegnap este értekezlet volt Bratianu Dinu pártelnök lakásán. Ugy Tatárscu miniszterelnök, mint pedig Bratianu Dinu ajánlotta, hogy a megyei szervezetek lépjenek szorosabb kapcsolatba a tömörítéssel s fokozzák politikai tevékenységüket. A parlamenti szünet alatt nagy gyűléseket fognak rendezni minden megyében. Ezzel összefüggésben foglalkoztak persze az alkotmányosságvédő front kérdésével is, a minthogy ez a téma képezte a nemzeti-parasztpárt tegnap összeült elnöki tanácsának a főtárgyát is. Itt Maniu számolt be a Bratianu Dinuval folytatott tanácskozásáról, szoros kapcsolatban egyrészt az általános politikai helyzettel, másrészt a párt belső szervezeti ügyével. Maniu is szükségesnek vélte a demokratikus erők összefogását az alkotmányos rendszer biztosítása céljából s ebből a szempontból visszapillantást vetett a párt magatartására az elnökségről való lemondásától fogva mostanig.

A nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsa csütörtökön délelőtt folytatta ülését, a melyen Maniu befejezte nagy helyzelemzését s megtette javaslatait úgy a párt általános állásfoglalásait, mint belső szervezeti kérdéseit illetően. Ezek alapján most intézkedéseket tesznek a pártfegyelem helyreállítására.

BRATIANU GYÖRGY
A SZOVJETSZÖVETSÉGGEL
KÖTÖTT EGYEZMÉNY ELLEN

A képviselőház csütörtök délelőtti ülésén Negura földművelésügyi alminiszter válaszolt Raducanu nemzeti-parasztpártinak arra a vádjára, amely szerint a szövetségi rendszer újjászervezéséről szóló javaslatot a szabályok megkerülésével meglepetésszerűen tüzték ki napirendre. Az alminiszter azt bizonygatja, hogy szabályszerűen járt el. Az ellenzék és a többség között heves szócsatákra került sor. Capataneanu is odakiáltja Negurának, hogy igenis meglepetésszerűen és az illetékes bizottság ellenzéki tagjainak

nyunkban megállapított erdélyi szász néphimnuszot viszont egyszer sem játszották és énekeltek a megalázó mozgalom gyűlésein. Ez jelképezi a NEDR fokról-fokra való lezüllését.

Undorító és gyalázatos, — ezekkel a jelzőkkel illeti maga a higgadt és óvatos szász sajtó is a megalázás pártjának vasárnapi jellemtelen térdencsuszását.

A magunk részéről persze ezek után még fokozottabban fogjuk figyelni a mi Sulyok-féle hitleristáink és egyéb szóbfajpédóink magatartását, akik eddig egyetlen alkalmat sem mulasztottak el, hogy hozsannázzanak ugyan ezeknek az „ieszméknek“ és módszereknek. Meglátjuk, mit maszlagolnak ez után? Mi azonban nem várjuk be, amíg az ő ábrázataukról is magától lehull az álarc, hanem eleve letépdessük róluk. Mert mi okulni és okultatni akarunk a kisebbségi németek példáján s meg akarjuk óni a romániai kisebbségi magyarságot attól, hogy csak egy pillanatra is a hitványságnak és gyalázatnak arra az útjára engedje vinni magát, amelyet gőzfejű és koncrasó hitleristák a szász nép egy részével járattak meg, csakhogy megmentés maguknak a husos fazekat és a jól díjazott vezéri állásokat.

Idejében el kell tiporni a kisebbségi élet nyomorúságának ezeket az egyre kövéredő férgeit, amelyek mindenre kaphatók, ha rájuk iesztenek. Különböz meg lejjebb züllesztzenek, szétrágják népi öszszetartásunk máig megmaradt egységét is.

dolathoz kifogástalanul korrektek. Mi mint népközösség nem vagyunk ráutalva arra, hogy egymást kölcsönösen szidjuk, átkozzuk és lebecsméreljük, hogy azokat, akik ezt teszik, kegyesen jó gyermekeknek ismerjük el. Ilyen méltóságtalan játékok még sohasem üstek közöttünk... Az utóbbi hat hónap alatt elvesztettük városaink négy szász polgármesterét, iskoláink komoly veszélyben vannak, községeinket kétségbeesetten sújtják a jegyzőhatályezések és az állami iskolaépítési kötelezettségek. Ilyen időben az azonosvérű testvért rágalmozni, támadni és szidalmazni, csakhogy ezáltal a hatalom birtokosainál kegyencekké váljanak, nyilvánvaló örület. Ha most nem tartunk össze és nem fogunk össze, akkor egészen el vagyunk veszve és az elvesztettet sohasem fogjuk visszaszerezni.

De ennél is felháborodottabb hangon tárgyalja a dolgot csütörtök déli számának „Megalázás“ című vezércikkében a „Kronstädter Zeitung.“

„Undorral és a legmélyebb belső szégyenkezéssel teljesítjük azt a kötelességünket, hogy a NEDR brassói és keresztényfalvai gyűléseivel szemben állást foglaljunk“, — kezdődik a cikk.

„Mi indította egy népkisebbségnek éppen különösen a nemzeti jellegű hangsúlyozó pártját arra, hogy olyan revízióellenes tüntetést rendezzen, melyet élességében és szenvedélyességében még az Uivnersul, vagy Curentul sem igen mulhat felül. Önkéntelenül azt kérdezi mindenki, vajjon ez ország németiségének olyan rossz a hírneve, vagy politikai lelkiismerete, hogy saját államhűségének hangos kikáltásával és a külső támadások elhárításával nem éri be, hanem ezen túlmenően még kénytelen az ország nemnémet kisebbségeit nyíltan irreden-

tizmussal, a határokon túlra való kacsintgatással“ gyanúsítani. Amikor Brandsch volt képviselő több mint két évvel ezelőtt a Bukaresti Tagblatt-ba írt „Veszélyes barátok“ című cikkében a kisebbségeket államhűségük szerint próbálta osztályozni, a felháborodás viharát támadt azokban a körökben is, amelyek most messze túlhaladták azt a cikket.

„A megújítópárt az ország közvéleményének többévi provokálása által annyira izzó parasztgyűjtött a fejére, hogy azt most csak alázatos, lealacsonyító térdrehullással rázhatta le. Ez a számla: a NEDR minden politikai ügytelenségéért ma a mi egész népünk politikai tekintélyének és önértetének feladásával fizet, a rombapatparancsnokkal, felvonulásokkal és egyenruhákval való hangos tromfolásért cagnossajárást kell csinálni köves után és meztelen térdrel. Nincs-e igaz az annak a kiskükküllőmegyei tekintélyes szász gazdának... aki ezt a pártot a megalázkodás pártjának nevezte?

„A NEDR revízióellenes tüntetése és hűségnyilatkozatai úgy tűnnek nekünk, mint egy megvert kutya szökölése ebben az időpontban, amikor népünk az egész vonalon a legnehezebb védelmi állásban van. Ezzel szemben lágy és színtelen mindaz, amit a NEDR a hűségnyilatkozatok fejében ellenköveteléseknek állított fel, undorító és megalázó, amit saját néptársainak az állammal való denúciálása terén végeztek...

„Szomorú a mérleg, amelyet a NEDR tüntetéseiből... készítenünk kell. A védekezésnek egyetlen szava sem hangzott el tanúgyünk foktatása ellen, a közigazgatási életből való kiméltlen kiszorításunk ellen, a hallatlan adókanyargatás és a sok többi törvénytelen tulkapás ellen, amely népéletünket fenyegeti... Kellett-e ez és hova vezet ez?

— A román himnusz kétsezer, a mi alkotmá-

Tessék kívánni és eltenni

15. sz. SZELVÉNY a B. L. júniusi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab júniusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934 június havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizománynál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában: mindenütt máshol; a helyi bizománynál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

tudta nélkül hozták tárgyalásra a javaslatot.

Negura: Ez hazugság. A hatodik bizottság előzetesen megvitatta!

Ujabb összetűzések keletkeznek, amelyek során az ellenzékiek és többségiek kölcsönösen szenvedélyes szemrehányásokkal és vádakkal traktálják egymást.

A vihar elültével, még mindig a napirend előtt, Bratianu Gy. kérdést intéz a külügyminiszterhez a Szövetszövetséggel való diplomáciai kapcsolatok felvételét kimondó egyezmény ügyében. A Titulescu és Litvinov között Genfben kicserélt azonos szövegű jegyzék csak a szuverenitás, állami főhatalom kifejezést tartalmazza, anélkül, hogy pontosan meghatározná a területrészeket, amelyekre vonatkozik. Ezáltal kétértelműség támad. Másrészt a Szövetszövetség képviselőinek az országba való jövelele nemhogy felpénhithetné a két ország közötti kíváncsi kapcsolatokat, hanem konfliktusokkal fenyeget a kommunista mozgalom elnyomása és a szovjetállampolgárok esetleges beavatkozása révén s elmergesítheti a keleti szomszédal való viszonyt. Az egyezmény egyébként — folytatja Bratianu György — nem írja körül eléggé pontosan a gazdasági indokokat sem, amelyekre hivatkozik, s így nem küszöböli ki a közvélemény aggodalmait.

— Azt találok, hogy a nemzetközi helyzet megengedte volna az eddig aláírt egyezmények által elért előnyök még teljesebb és kedvezőbb kifejtését s hogy ebből a szempontból Jugoszlávia tartózkodó magatartása megkönnyítette helyzetünket a kisantant kebelén belül.

Bratianu György kérte a külügyminisztert, hogy fejtsse ki a parlament előtt a Szövetszövetséggel létrejött egyezmény valamennyi részletkérdését.

BELGRÁDRA IS ELATOGAT A MINISZTERELNÖK

Tatarescu miniszterelnök, aki — mint jelentettük, — a jövő hét végén Párisba indul, utba ejti Belgrádot is, ahol a jugoszláv kormány tagjaival beható megbeszéléseket folytat. Szóba fog kerülni a Dunán építendő összekötő hid régóta vajdó terve is.

VAJDA KIFEJTI SAJÁT KÜLÖN VILÁGSZEMLELETÉT

Máramarosziget, június 29.

A nemzeti-parasztpárt máramarosmegyei szervezetének vajdai csoportja csütörtökön délelőtt tartotta a polgári körben tisztújító kongresszusát, amelyre reggel gépkocsin Vajda Sándor volt miniszterelnök is megérkezett, mint a párt erdélyi tartományi elnöke.

Vajda itt is nagy beszédet tartott, amely nem kevésbé volt zavaros, mint az utóbbi időben mondott többi szónoklata. Miközben ugyanis folyton demokratikus érzelmeit hangoztatta, olyan kijelentéseket tett, amelyeket csak megátalkodott hitleristáktól és fasisztáktól, meg a jobboldali reakció propagátoraitól lehet hallani.

Máramarosmegye sajátos gazdasági helyzetével foglalkozva, megállapította, hogy itt is, mint Bukovinában és Bessarabiában, a román elemet megsemmisülés fenyegeti, mert az államgépezet és a nagyvállalatok zsiros állásaiban csupa idegenek ülnek. Nyomában megállapítás után leszögezte, hogy 6 nem zsidógyűlölet, hanem nemzeti alapon álló demokrácia, de saját nemzetét legalább úgy kell szeretnie, mint az idegent.

— A nemzeti munka példméről szóló

körlelemem buktatott meg engem és pártomat, — vallotta be ezután. — Páris és az egész világ tiltakozott ellene. A liberálisok most törőnnel akarják ugyanazt keresztülvinni, most azonban senki sem tiltakozik, mert félnek kormányzási mód-szerűktől.

A kongresszus után, amelyen nagyrészt a régi vezetőket választották újra, Vajda fogadta a sajtó képviselőit, akiknek kérdéseire a máramarosi zsidóság kérdésének megoldására részleges kivándorlást ajánlott. A zsidókérdés, szerinte, világprobléma, ezért a Népszövetségen keresztül valamennyi állam részvételével nemzetközi törvény útján kell megrendszabályozni. Speciaisan Romániában a zsidóknak saját jól felfogott érdekükben nem szabad semmilyen téren komoly, felelős pozíciókat elfoglalniuk, nehogy vezetőpozícióik szűljék meg ellenük a reakciót. Ezután ismét hitvallást tett demokrácia és alkotmányos elvei mellett s kijelentette, hogy

bár az európai konstellációt tekintve a diktatura nálunk is feltételezhető, a romániai diktatura azonban csak bursleszk volna. A román nép mindenképpen humanusabb a művelt nyugatnál, — fejezte be nyilatkozatát a saját bevallása szerint az idegenek miatt megbukott volt miniszterelnök, aki ezúttal is bizonyosságot adta cinizmusának, amelynek vágya tudatos ekvilibriztika, vagy zavarosság áll a háttérben.

Vajda ugyanis most már ismételtén vall hitlerista elveket az idegenek és zsidóság kérdésében s egyidejűleg üti a mellét, hogy ő demokrácia és az alkotmányosság híve, de azért diktatórikus módszerek mellett foglal állást. És még elvárja, hogy higgyenek őszinteségében s bámulják büvösödését a legellentétebb elvek hangoztatásával.

Miért nem alapítja meg a demokrácia hitleristák pártját, ha ezt a fából vaskarikaprogramot annyira komolyan hirdeti?

Horthy kormányzó nyilatkozata a diktatura ellen

Magyarországon nincs szükség a diktaturára

Budapest, június 29

Pester Lloyd mai számában Horthy Miklós kormányzóának a csikagói Daily News számára adott rendkívül nagy fel-tűnést keltő nyilatkozatát reprodukálja.

— Európában — mondotta — Horthy kormányzó — mindenütt felülkerekedik a diktatura, de Magyarországon nem fog felülkerekedni, mert Magyarországnak nincs szüksége diktaturára.

Magyarországon, Anglia után, az egész világ a legerősebb gyökere van a parlamentarizmusnak.

A korrupció elharapódzásának is leg-

főként a diktatórikus kormányzás az oka. Az államéletben fellépő egyeduralom felelőtlensége megkönnyítette mindenütt a korrupció térhódítását.

— Nem a parlamentarizmus elve bukkant meg, hanem a tömeges elvesztették pillanatnyilag hitüket a népképviselői rendszerben s csak ezért juthattak a diktaturák uralomra.

Horthy kormányzó ezután Magyarországon helyzetéről nyilatkozott.

Magyarországon — mondotta — teljesen leszerelt állam. Fegyvertelen állam pedig nem fenyegetheti a békét és nem lehet támadó fél.

Nagy öröm a Zsilvölgyében

25 százalékkal emelik a szénkvótát

Petrozsény, június 29.

A Zsilvölgyében most egyébről sem beszélnek, mint a „kvótáról”. Bukaresti jelentés szerint ugyanis

a CFR megállapította a szénbányáktól átvendő szénmennyiségek elosztását és az idén a Zsilvölgyére jóval nagyobb százalék jut, mint tavaly.

A múltévi elosztásnál az uralmon levő nemzeti-parasztpárt a kisebb — nemzeti-parasztpárti érdekeltségek kezében levő — bányáknak kedvezett. A kisebb bányáknak juttatott nagyobb szállítási százalék a liberális bányák rovására történt. A „kedvezési és „elhanyagolási” politikának az lett az eredménye, hogy a kisebb bányák nem tudtak eleget tenni a rendelkezésnek.

Állítólag a CFR idei elosztásában

a zsilvölgyi szénbányák 25 százalékkal nagyobb kvótával szerepelnek, mint az elmúlt évben.

Ennek következménye természetesen az, hogy a Zsilvölgyében 25 százalékkal emelik a termelést.

Munkatársunk érdeklődött a szénbányatársaságnál, hogy megfelelő-e a való-ságnak a bukaresti hír. A szénbányatársaságnál

megegyeztetett értesülésünk.

— Foglalkoztatnak újabb munkásokat is, ha többlettermelést kapnak? — kérdezte munkatársunk.

— Nem — válaszolták. A jelenlegi létszámmal dolgozunk, mert ezzel is elláthatjuk a munkát. A mostani létszám ugyanis egy hónapból csak két hetet dolgozott.

Székelyudvarhelyről írják...

Székelyudvarhely, június 29.

A hajmeresztő kegyetlenséggel elkövetett korondi kettős-gyilkosság ügyében tegnap kiszállott a székelyudvarhelyi főügyész a hely színeire. A nagy apparátussal bevezetett nyomozásnak eddig pozitív eredménye nincs. Fodor József, a gyanúsított tagad és azt vallja, hogy csizmája meg ruhája, oltás közben, az udvaron heverő emberi húscafatoktól véreződött be. A szerencsétlen öreg házaspárt ugyanis minden jel szerint az udvaron feldarabolták és úgy vitték be a házba, amit aztán rájuk gyújtottak. Az egész környék felháborodva várja a gyilkosok letartóztatását, mely nem is késhet soká...

Udvarhelymegye tanácsa június 26-án nagy gyűlést tartott, melyen az egyik szónok figyelmeztette a gyűlést, hogy ne tűrjék meg a teremben az „egzotikus” magyar nyelvet. Eltekintve attól, hogy el tudunk képzelni egy ilyen gyűlést efféle „egzotikumok” nélkül is, tisztelettel kérdezzük, hogy miben áll „egzotikus” mivoltunk, sajátosságunk? Ez döntő és általános faji vonás-e, vagy csak szórványos, kétségtelenül peches, egyéneknéki beállítottság? Miben látják és

miben nyilvánul? Mit szokunk le, mit tanulunk, hol kísérjük meg a bekapcsolódást az általános egzotikum-mentes közösségbe? Ha nem tudnák: a husz már nem pihitjuk nyereg alatt, használhatatlan öregeinket nem verjük fejbe, a villát nem dugjuk füllünkbe és ha ma-holnap sárkányhóban lakunk is, annak sem mi leszünk az okai. Ha nem tudnák: muzsikánk és muzsikásaink világsikereket aratnak, írónk „dettó”, művészetünk ugyan-csak és atlétánk szintén. Zavarban vagyunk és figyeljük magunkat, hol lóghat rajtunk az a fene egzotikum? Széledek vagyunk, halkak, de önzertesekek; így kérdezzük tehát: tessék mondani, az Isten szerelmére, miben, mikor, hol, mennyiben vagyunk „egzotikusak”, hogy tudjunk intézkedni...

Ma a póstás levél helyett egy névjegynagyságu kis, fehér táblácskát nyújtott át, melyen ez a felirat állott:

Soc. de Difuziune
Radiotelefonica
Din România
1934
Abonat No. 32.480.

Aranyér... és a foglalkozásunk?

Igen sokszor nagyon nehéz problémát foglalkozásunkat gyakorolnunk kell — azonban a fájdalmak majdnem lehetetlenné teszik. Meg lesz lépve, hogy milyen gyorsan megszabadulhat fájdalmaitól, ha a gyógyszerárban „Goedecke”-féle

Anusol aranyérmek

vásárol és ezeket előírás szerint felhasználja. Az anusol az orvosok is mint teljesen megbízható szert ismerik, amelynek feltétlen hatására mindig számíthatnak.

— Mit ez? — kérdeztem a póstás bácsitól.

— Ez, kérem — magyarázta a póstás bácsi — tessék tudni, egy ilyen jel, egy ilyen kis táblácska, amit fel tessék szegyezni az ajtóra és ha valaki jön és látja, tudja, hogy a kegyed rádiójának a száma 32.480.

— Na hát, ez remek — örvendeztem a nett kis számtáblának.

— Ugy-e? — így a póstásbácsi is.

— Igen, — remegtem a gyönyörtől — nemsokára jön haza külföldi utjáról a nagybátyám és hogy meg lesz lepődve! Mit mondjak magának, póstás bácsi, ez a nagybátyám direkt ilyenekben utazik. Na, nem üzletileg, hanem keresi a világban a még található figyelmet, előző-kénységet, gondosságot és izlést. Ez a mániája...

(Hanem máskor hogy sietett ez a póstás bácsi?)

— Igen, ez a mániája, érdekes ugy-e? de teszem azt — Rothschild, amint mondják, bolhákat gyűjtött. Ez az én nagybátyám pedig figyelmet meg gondosságot.

Hiába, mániá, mániá, na! Tudja, póstás bácsi, hogy hogy fog örvendeni neki, végre egy ilyen ritka figyelmet talál...

(Nem értem: máskor valósággal száguld a póstás bácsi?)

— Mert tessék elhinni, ritka figyelem, hogy a Rádiótársaság kézbesít egy ilyen kis emájlírozott névjegyet. Eddig, ha valaki jött hozzám és kérdezte: „hányas a rádiód, öreমেgm?”, direkt szégyenkeztem...

(Azt hinném, nincs dolga, ha nem volna tele a marka levelekkel.)

— Direkt szégyenkeztem, mondom és össze-vissza hazudtam minden számot, mert mégis kétségbeesett volt már, hogy egy három éves, nagy kamasz rádió még ne legyen megkeresztelve. Na, de most már megvan, így hívják: Harminckétezer-négyszáznyolcvan...

(Talan ez a beszédtechnikám? Megáll az eszem!)

— Igen, így fogom hívni: „mincezer-négyszáznyolcvan... igen, na... és kegyed, póstás bácsi, kegyed a keresztapja... igen... na...! Esetleg meg akarja hallgatni a keresztfiát? Hogy rémitő sok dolga van? Akkor... miért... izé... becszavam-

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ami leggyakrabban a régóta közismert természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el.

ra engem egész elhájol ez a figyelem... manapság... minden előzetes vacakolás nélkül csak úgy meglepni az embert? Hiszen nem nagy érték, angróban, mondjuk nyolc-tíz darabja, de nem is ez a fontos, higgye meg, hanem a tünet, uram, a tünet hogy az előfizetőnek ne kelljen hazudnia, hogy nyugodtan kelhessen és fekhessen: na a rádiómnak van száma... De megbocsát, kérem, — szóltam végül is a póstás bácsihoz — remélem nem haragszik meg, de rettentő sok dolgom van...

— Nekem is kérem — nyögött fel a póstás bácsi — s még ezzel a táblákkal is meggyújtják a bajunkat, este lesz, mire hazaérek.

— Hát akkor mi tetszik?...

A póstás bácsi finoman, kissé bánatosan, és némi bocsánatkéréssel elmosolyodott:

— Kapok harmincöt lejt...

Rendben van, fizettem.

És már csak az bosszant, hogy megint nem nekem jutott eszembe.

Tessék kiszámítani: harmincöt szorozva vagy két-háromszázezerrel.

Hjajaj...!

Nyugalmazták Dorning Henrik budapesti főkapitány-helyettest

Budapest, június 29.
A hivatalos lap mai számában közlemény jelent meg, amely szerint Dorning Henrik főkapitány-helyettest, a budapesti rendőrség büntügyi osztályának európai híró főnökét, nyugdíjazták.

Megőrült a fogságban az őcsanádi szerelmi dráma hőse

Temesvár, június 29.
Csütörtökre tüzték ki Kreppel Mihály őcsanádi tanító gyilkossági ügyének főtárgyalását. Kreppel szerelmi féltékenységből agyonlőtte kedvesét, majd öngyilkosságot követett el. Gyors orvosi beavatkozással sikerült megmenteni őt az életnek, ugyanakkor az ügyesség szándékos emberölés címén eljárást indított ellene.

A fogságban Kreppelen az elmezavar jelei kezdtek mutatkozni, emiatt a lugosi elmeorvosintézetbe szállították.

Elmebeli állapotára való tekintettel a mai tárgyalásra sem tudták elővezetni, így a tábla július 18-ig elnapolta a főtárgyalást.

Négyévfél évi börtönre ítélték egy amerikai bankárt

Newyork, június 29.
Harrimann bankárt üzleti könyveinek meghamisításáért, valamint üzleti tőkéjének helytelen felhasználásáért a bíróság 4 és fél évi börtönre ítélte.

Dréhr Imre nyílt tárgyaláson brigantinak nevezte Halász Lajos bankárt

Budapest, június 29.
A Dréhr-perben Dréhr Imre ma reflektált Halász Lajos bankár ellene elhangzott tanuvallomására.

Halász Lajos ugyanis azt vallotta, hogy Dréhr kamatok címén pénzt vett fel tőle, amelyet saját céljaira fordított. Dréhr vallomásában brigantinak nevezte Halászt, aki azért tett terhelő vallomást ellene, mert nem engedte, hogy Vass Józsefet különféle panamába beugrassa. Az ő kérésére a bíróság már megállapította, hogy Halász könyveiben egyetlen tétel sincs, amely azt igazolná, hogy ő pénzt vett fel tőle.

Felhőszakadás Bukarestben és Brassóban

Bukarest, június 29.
Szerdán délután irtózatos erejű halálos áldozatok követelő, villámcapásokkal kísért felhőszakadás és vihar dühöngött Bukarest felett.

Bukarest Secerei-utcai házának vete-ményes kertjében dolgozott Soare Nicolae 65 éves kertész, Varga László 18 éves, Căușiu Ion 23 éves és Stefan Ion 18 éves fiatal munkások társaságában. Az öreg kertész szolgálival együtt a kert sarkában levő kalibába menekült a vihar elől. A kaliba azonban megázott nádteteje miatt nem bizonyult jó menedéknak. A vihar során, egy villámcapás beleütött a fészerbe. A pusztulás irtózatos volt. Stefan Ioan és, Căușiu Ioan szénné égve zuhantak le a földre, Varga László idegsokkot kapott és félelmében megőrült. Az öreg kertész arccal a kalibában levő szerszámokra esett és súlyosan megsebesült. A két halottat a hullaházba, az őrültet ideggyógyintézetbe szállították. Az öreg kertészt otthon ápolják.

Pusztulást okozott a vihar Bukarest másik városrészében is. A villám beleütött Malaescuné rádiójába. A rádió előtt ülő urlasszonyt és annak 4 éves An-toneta nevű kislányát, akit az anyja a karjaiba tartott, a villám irtózatosan megrázta. A villámütötték idegsokkot kaptak és eszméletlenül terültek el. Ájult állapotuk, az orvosok minden élesztése ellenére még mindig tart.

Brassóban is nagy vihar pusztított. Brassóban csütörtök délután négy óra-or mintegy felőrás vihar dühöngött. Perceként esett a jég, amely a kertekben nagy károkat okozott.

Litvinov: Azok az országok, amelyek nem akarnak regionális egyezményt, ne vegyék rossz néven, ha bekerítik őket

Barthou és Jeltics nyilatkozata a bizonytalan római utról

A leszerelés csődje miatt Anglia is sürgősen fegyverkezik

Páris, június 29.
Litvinov orosz külügyi népbiztos a Paris Soirban nyilatkozott a kölcsönös biztonsági szerződésekről. Nyilatkozatában hangsúlyozta a kölcsönös biztonsági egyezmények szükségességét, miután

a Kellog-egyezmény, mint népszövegségi alapokmány csődöt mondott. Az új egyezmények regionális szerződéseken alapulnak, így tehát azok az országok, amelyek nem akarnak regionális támogatásba belemenni, ne vegyék rossz néven, ha bekerítik őket.

A tervbe vett új kelet-európai paktumnak semmi köze sincs a Balkán-paktumhoz. A Szovjet azonban szívesen csatlakozik hozzá s örömmel veszi, ha ilyen szerződések egész Európát behálózják.

Jeltics és Barthou Rómáról

Belgrád, június 29.
Jeltics jugoszláv külügyminiszter nyilatkozott Barthou belgrádi látogatásának eredményéről.

Mindenekelőtt megállapítja, hogy a francia és a jugoszláv külpolitika között a legteljesebb összhang uralkodik. Románia és Csehszlovákia után rövidesen felveszi Jugoszlávia is a diplomáciai kapcsolatot Oroszországgal.

de Jugoszlávia még igen sok részletkérdés megbeszélését látja szükségesnek. Mielőtt a diplomáciai kapcsolatot felveszi, Jugoszlávia tájékozódni kíván Oroszország balkáni terveire vonatkozólag is. Ami Olaszországot illeti, Jugoszlávia

látná a legnagyobb örömmel, ha sikerülne a biztonsági egyezmény számára Olaszországot is megnyernie.

— En — mondotta Jeltics — nagyon szívesen elmennék Rómába, de csak akkor, ha ez az út kellően elő van már készítve és fennáll a megegyezés valószínűsége.

A római utról hasonlóan nyilatkozott Barthou is. Lehetségesnek tartja, hogy ellátogat Olaszországba, de ez csak akkor következik be, ha remélhető olyan megegyezés, amely egyformán javára válik Franciaországnak és Olaszországnak is. Semmi értelme sem volna egyszerű udvariassági látogatásnak Rómában.

Paul Boncour az Ouvreban aggodalommal alapítja meg, hogy Barthou olyan nagymérvű ellenszenvvel, sőt gyűlölettel beszél az előző, francia külpolitikáról.

Ez a külpolitika — írja Paul-Boncour — Locarnohoz és a négyhatalmi egyezményhez vezetett, amelyek a háború óta egyedül biztosították a békét.

Anglia is fegyverkezik

London, június 29.
Az angol felsőház tegnapi ülésén lord Elibank indítványt terjesztett elő, hogy az angol világbirodalom területén közös és egységes légi véderőt létesítsenek.

Az indítványra Londonderry lord légügyi miniszter válaszolt. Kifejtette, hogy az indítvány megvalósításának nagy alkotmányjogi akadályai vannak, mert az angol világbirodalom tartományai ki-

vétel nélkül teljes önkormányzattal rendelkező testületek.

Anglia hónapokig reménykedett, hogy a leszerelési értekezletet eredményesen fejezik be s ezáltal elkerüli a fegyverkezési kérdéseket. De most már nem is remélhető, hogy egyezményrel tudják rendezni ezt a kérdést, amely egész Európát izgalomban tartja.

Ezek után Anglia sem halaszthatja tovább a légi haderő fejlesztését. Ha részletesen nem is nyilatkozik erről, a tervek már készen állanak a légiflotta kiépítésére.

Róma, június 29

Georgieff bolgár miniszterelnök nyilatkozott az Orientnek Bulgária belpolitikai helyzetéről:

— A bolgár kormány nem fasiszta és nem nemzetiszocialista.

A kormány célja átszervezni az egész kormányzatot és egyesíteni a nemzetet, amely eddig pártokra volt szakadva.

Ha tanulmányozza is a kormány a külföldi módszereket, kizárólag csak olyat alkalmaz, amely valóban megfelel a bolgároknak.

A bolgár külpolitikában semmit sem változtatnak meg és

a macedon szervezeteket csak azért osztatták fel, mert a kormány ki akarja kerülni az örökös zaklatásokat.

A legerélyesebben lép fel a kormány, hogy visszaállítsa az ország tekintélyét és érvényt szerezzen a törvénynek az egész ország területén.

Az ezrediroda vasszekrényéből...

Rejtélyes módon eltűnt a 19. gyalogezred mozgósítási terve Őrizeibe vettek egy őrnagyot, egy őrmestert és két közkapitányt — Miért lett öngyilkos Trandafirescu őrnagy lánya?

Bukarest, június 29.

Szenzációs katonai iratlopásról számol be a Căușentul. A caracali 19. gyalogezred mozgósítási irodájának vasszekrényéből

több nagyfotosszerű katonai irat tűnt el rejtélyes módon. A hiányra Tomescu György ezredparancsnok jött rá, aki a tapasztaltakról azonnal jelentést tett a craiovai I. hadtestparancsnokságnak, a honnan Bunescu tábornok és egy katonai ügyész szállt ki Caracalba.

A vizsgálat megállapította, hogy a mozgósítási iroda titkos irattárából az ezred mozgósítási terve és egy rendkívül fontos katonai irat tűnt el nyomtalanul.

Revolvers hajsza a me- nekülő gyilkos után

Szászváros, június 29.
Szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a város egyik elhagyatott részén állomásozó rendőrszem gyanúskülsője férfire lett figyelmes. A fal mellett surranó alak nagy csomagot cipelt hóna alatt. A rendőr igazolásra szólította fel az idegent de igazoló írása nem lévén, ráparancsolt, hogy kövesse a rendőrségre.

Útközben a zülött külsejű férfi, csomagját hirtelen eldobta és futásnak eredt. A rendőr többször a menekülő után lőtt, de lövései nem találtak. A sötétségben az idegennek sikerült kerekét oldania.

A bevezetett rendőri vizsgálat megállapította, hogy a csavargó Costea Maxim rápolti lakossal azonos, akit néhány évvel ezelőtt elkövetett gyilkosságért a

Az I. hadtest vizsgálóbiztosainak utasítására a nyomozás érdekében azonnal

őrizetbe vették Trandafirescu őrnagyot, a mozgósítási iroda főnökét, egy őrmestert és két katonát, akik ebben az irodában dolgoztak.

A Căușentul megemlíti, hogy néhány héttel ezelőtt

Bukarestben öngyilkosságot követett el Trandafirescu őrnagy egyetemi hallgatójának leánya.

Az esetet kapcsolatba hozza az őrnagy letartóztatásával. Hír szerint a vizsgálat ebben az irányban is megindult.

rendőrség országszerte köröz. Néhány nappal ezelőtt Costea megjelent Szászvárosban és egy ottani parasztagdánál szállást kért. Az éjszaka beálltával aztán lakásadóját kirabolta és a lopott ruháival tovább állt. Az eldobott csomagban megtalálták a lopott holmit. A megszökött gyilkos és tolvaj kézrekerítésére tovább folyik a rendőrségi hajsza.

Tűzvész pusztított Isztambulban

Isztambul, június 29.
Borzalmas tűzvész pusztított szerdán délután Isztambul egyik negyedében. Több ház porrá égett, a tűz egészen a Dolma Bagese palotáig elharapózott, ahol jelenleg a perzsa sah lakik. Az irtózatos lángtengerben 4 ember élevesen megégett, ugyanakkor rengetegen váltak hajléktalanná.

Megkezdődött a kommunista naptár-pör törvényszéki tárgyalása

Temesvár, június 29.
Ma délután kezdte meg a törvényszék annak a kommunista monstre-pörnek a tárgyalását, amelynek szereplői az 1931-ben kiadott munkás-naptár kiadása, illetve terjesztése miatt kerültek a vádlottak padjára. Az ügyesség mintegy hatvan kommunista érzelmi munkás ellen indított eljárást. A fővádlottak: Baga János, Scheidel Rudolf és Friedmann Mátyás. Itt említjük meg, hogy a másik kommunista pör tárgyalását nem július 19-én, hanem 9-én kezdi meg a temesvári hadbíróház.

Kilenc kínai leányka borzalmas öngyilkossága

London, június 29.
Fukion kínai tartomány Ewien nevű városában kilenc fiatal lány elhatározta, hogy véget vet életének. Az öngyilkosságot borzalmas módon hajtották végre.

Hosszu kötél segítségével összekötözték magukat s egyszerre ugrottak be a folyóba, melynek hullámai mindnyájukat elsodortak.

Az öngyilkos lányok közül a legidősebb 19, a legfiatalabb alig 13 éves volt. Mindnyájan reménytelen szerelem miatt dobták el maguktól az életet.

Negyedére szállították le a szászok államsegélyét Roth dr. erélyes tiltakozása

Bukarest, június 29.
A költségvetési bizottság ülésén Roth Hans Otto dr., a német párt elnöke, tiltakozott az ellen, hogy a német felekezeti iskolák államsegélyét az eddigi 4 és fél millió lejről 1 és egy negyed millió lejre szállították le. Angelescu dr. közoktatásügyi miniszter azzal válaszolt, hogy a kiadásokat minden vonalon leszállították s ez alól a német iskolák sem lehetnek kivétel.

Slavescu pénzügyminiszter ígéretet tett arra, hogy a kérdést a költségvetésen kívül igyekeznek rendezni. Ennek ellenére Roth dr. bejelentette, hogy fenntartja jogigényét a német iskolák kielégítő segélyére.

Muzeumba került a szász összetartás szobra

A nagyszebeni gólyakalifa

Látogatás Fritz Fabritzius hitlerista vezér házatáján — A generális madara, melynek üres fészkebe beültek már a politikai kortesek — Hogyan lett Fieleck iparos kutjából Falkenhayn-kutja?

Nagyszeben, június 29.

Nagyszeben főterén, a ráccsal bekerített piaci kut peremén egy gólya állott. Szépen kifejtett, hosszalábú, hosszucsőrű madár, mely télen-nyáron ott tollászodott fészkeben és bámulta a kut elmés szerkezetét, ahogyan a vizugarakat lövelte a világ négy tája felé.

Ez a gólya nem volt költöző madár, bronzgólya volt. Bronz-csőrű bronz-kigyót tartott és a nagyszebeniek büszkének voltak rá. Ha idegen jött, legelőször a gólyát mutatták meg neki, mint a kolozsváriak a Mátyás-templomot, vagy a marosvásárhelyiek a kulturpalt. És a gólya uszott a népszerűségben, valószínűs bronzjellem volt, csak tartotta a kigyót a csőrében és nem nyelte le soha.

A nagyszebeni polgári öntudat szimbóluma volt. Fieleck Antal bőriparos emeltette 1798-ban. Ezt a rácsra erősített felírástól tudjuk meg, melyen ez a szöveg olvasható:

CIVIBUS CIB. ANTONIUS FIELECK
ANNO D. MDCCIC

Es németül:

DEM HOHEN PUBLIKUM ZUR EHRE
ANTON FIELECK LEDERMEISTER 1798.

AZ ÖSSZETARTÁS SZIMBOLUMA

Az erdélyi német egyetértés, polgári jólét és összetartás jegyében készült ez a gólya, mely fölött évtizedek suhantak, vagy viharoztak el. Nagyszeben, az ősi katonaváros, lüktető életű ipari és kulturális gécponttá alakult át. A szebeni szász comes és polgármester a kiváltságok elefántesonttornyában ülve, szinte megközelíthetetlenül a központi állami adminisztráció rejtett, vagy nyílt politikai szándékai számára, éles szemmel őrködtek a szász érdekek sérthetlensége fölött. Az impériumváltás után sem szűnt meg ez a helyzet. A román pártok egyszerűen tudomásul vették, hogy Nagyszeben német többségű népet megilleti a városvezetés joga és az energikus Seitz polgármester szinte intézménnyé gyökeresedett a városházán, mely köré áttörhetetlennek látszó falat vont a szász összetartás.

Ez így is volt rendjén.

Am jöttek a német kulturimperializmus, a pángermán eszmék romániai apostolai s a kut, mely eddig Fieleck kutja volt, az egyszerű iparos, hirtelen Falkenhayn kutjává avanzsált.

A munka mindennél nemesebb grádusait levakarták róla s ahogy a hitleri tekintélyimádat megkövetelte: arany-sarzsíkat ragasztottak rá s a gólya a világégés híres tábornagjának a madara lett.

„MOST MÁR ÉN VAGYOK A SZEENI GÓLYA!”

Fölösleges részletezni, mi minden történt ezután. Fabritziusék mozgalmá felrobbantotta a hagyományos és példás szász egységet, a romániai németiség ellen ingerelte a román pártokat, a békés, szorgalmasan dolgozó Nagyszeben pedig máról-holnapra hadszíntérre alakult át, melynek tüftöltött légkörében heves ostromok kezdődtek a szászok politikai és kulturális citadellái ellen.

A helybeli románság, pártkülönbségre való tekintet nélkül, mindenképp a gólyát ítélte halálra.

Tüntetések viharoztak végig Nagyszeben utcáin. A román pártok kortesei háromszor rohamozták meg a piaci kutat. Először a kigyót ütötték ki a gólya csőréből, aztán a fészket csonkították meg, majd a harmadik és döntő roham alkalmával magát a madarat is levették a kut pereméről.

A kortes, aki a hőstettet végrehajtotta, mikor a gólya már a földön hevert, ő maga ült a fészkebe s a tömeg üdvívalgása közepette ezeket kiáltotta híveinek:

— Most már én vagyok a nagyszebeni gólya!

Es kezeivel csapkodni kezdett, mintha föl akarna repülni.

Nagy sikere volt.

A gólyát pedig a Brukenenthal muzeumba szállították. S vele együtt a nagyszebeni szász egységet is...

A FÜHRER GOGA OKTAVIAN
UTCAJÁN

Ha már Szebenben vagyok, nem mulasztatom el az alkalmat, hogy Fabritziusszal, az erdélyi hitleristák fűhrerével beszéljek. A helyi lak- és címjegyzékből megtudom, hogy Octavian Goga-ut 85. szám alatt lakik.

Egy pillanattal is lehet elmélkedni a különös véletlen fölött: Fabritzius került-e Goga utcá-

jába, vagy Goga a Fabritziuséba?

Mintegy három kilométert kell gyalogolni, míg az ember kiér a Goga-uti villanegyedbe, ahol Fabritzius lakik. A címjegyzék szerint közel tíz Fabritzius-család lakóháza sorakozik fel ezen az utcaszakaszon, ám minden elfogultság nélkül meg lehet állapítani, hogy

mindannyiuk között a fűhrer villája a legszébb.

Uj ház, nemrég építhették. Egyemeletes, várszerű épület, melyhez hatalmas gyümölcsösön keresztül vezet az út. Körte- és barackfák szegélyezik a kavicsos sétányt.

Az ajtón elmés riasztószerszerkezet jelzi az idegen jövetelét. Fenn, az emeleten kinyílik egy ablak, majd egy kedvesen mosolygó szőke hölgy jelenik meg a bejáratnál, mögötte kis matróruhási lányka kapaszkodik édesanyja szoknyájába.

Fabritziusné és kislánya.

— Fabritzius ur nincs idehaza, — mondja. — Berlinben van, ahonnan e hó végére várjuk visszaérkezését.

Brandsch szintén nincs Nagyszebenben. A szobalány közli velünk, hogy a volt kisebbségi államtitkár Bukarestben tartózkodik.

Egyedül Hans Otto Rothot lehet megtalálni Nagyszebenben. Ott ül hűvel a Seiser cukrászdában és melankólikusan szopogatja a fagyaltot.

Ő az „arany középut” politikai vezére.

Milyen nagyszerű keresztmetszetét mutatja ez a kép a romániai németiség jelenlegi, kusza politikai helyzetének!

BINDER BACSI MINDENBŐL

KIABRANDULT

Binder bácsit, a rézművest, odahaza találom. Szerszámai között szorgoskodik és lemondóan

Másfélévi fogházat kapott a nagybányai utlevélhamisító

A törvényszék 209 rendbeli okirathamisításban mondotta ki bűnösnek

Szatmár, június 29

Nem mindennapi bűnyűvet tárgyalt ma a satmári törvényszék. Simon Áron nagybányai utlevélügynök állott a büntetőtanács előtt, aki ellen 209 rendbeli okirathamisítás miatt emelt vádat az ügyészség. Simon ugyanis annakidején igen sok nagybányai és környékbeli lakostól utlevélszerzésre kapott megbízást. Rendszerint egyéves utlevelekről volt szó, Simon azonban csak

három hónapra váltotta ki az okmá-

nyokat, majd különböző vegyszerekkel meghamisította a dátumot, úgy-hogy megbízóinak „1 évre” szóló utleveleket adott át. A díjkülönböztet természetesen zsebre rakta. Ezen kívül használt bélyegeket ragasztott a vizumokra és születési, házassági s állampolgársági bizonyítványokat hamisított.

A törvényszék 209 rendbeli okirathamisításban mondta ki bűnösnek s ezért másfél évi fogházra ítélte, amiből öt hónapot kitöltöttnek vett.

A gyöngesség következményei

A gyergyói medencében tovább folyik az önkényes földfoglalás

Elfoglalták a gyergyóditrói katolikus egyház 40 holdját

Csikszereda, június 29.

Csikmegye északi részén, a gyergyói medencében néhány év óta rendszeresen folynak az erőszakos vagyonfoglalások.

Békás, Tölgyes és Ditróhadosa községek román lakossága egyszerűen behatol a székely közbirtokosságok tulajdonát képező ingatlanokra s felrugja a magántulajdon elvét, birtokba vesz belőlük akkora darabot, amennyire éppen szükségük van.

Néhány év leforgása alatt Csikkarcfalva, Csikjenőfalva, Gyergyókilyénfalva, Szárhegy, Ditró és más községek közbirtokosságaitól foglaltak el hatalmas kiterjedésű területeket.

Az erőszakkal megkárosított községek a magyar párt útján kérték jóvátételt a bukaresti illetékes fórumoktól. Ott fel is haboztak a hallatlan események fölött és rendelkezések özönével árasztotta el Csikmegye végrehajtói közegét, hogy az erőszakosan elfoglalt területeket haladéktalanul adják vissza jogszertint tulajdonosaiknak s gondoskodjanak arról, hogy a jövőben ehhez hasonló esetek meg ne ismétlődhessenek.

A szigorú rendelkezések azonban süket fülekre találtak. A békási és tölgyesi románok rá sem hederítettek azokra: nyugodtan legeltették tovább azokon a területeken, melyekhez igazság és jog szerint semmi közük sem lehet. Közben az alantat szervek jelentéseket küldözgetnek a főispánokhoz és más közhivatalokba, hogy a kiadott rendeleteket végrehajtották és a székelyek birtokba vették a területeket. A tényleges helyzet pedig az, hogy ha egyetlen székely be merné tenni a lá-

bát az elfoglalt ingatlanokra, egyszerűen agyonvernék.

Ilyen körülmények között aztán egyáltalán nem jön meglepetésszámba, hogy újból nagyarányú földéheség jelentkezik Gyergyó északi részén. Most Ditróhadosa román lakosságának jött meg az étvágya. Gondoltak egy nagyot és

a gyergyóditrói római katolikus egyházközség tulajdonát képező negyven hold kiterjedésű erdőszegélyt egyszerűen birtokba vették.

Az egyházközség vezetősége fejszólitotta a hodosiakat, hogy azonnal hagyják el a területeket, de nem használt semmit.

Sőt, amikor nyolc egyháztanácsos kíséretében a plébános a hely színére ment s úgy akarta birtokba venni a területet, egyszerűen elkergették őket.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni, ha a foglalási vágy egyre nagyobb méreteket ölt s minden szomszédságukban levő földet egyszerűen „kisajátítanak” a gyergyói románok. Tehetik, hisz az eddigi jelek szerint semmi

legyint, amikor nyilatkozatot kérek tőle.

— Nincs semmi panaszunk, kérem. Dolgunk reggeltől-estig, ennyi az egész. Valaha érdekelt a politika, most már arról is lemondtam. Nem szegény iparosembernek való mesterség ez.

— És Fabritzius?

— Kérem, Fabritzius a fejébe vette, hogy ezután ő fog vezetni minket. Összeveszett a püspökkel és a régi vezetőkkel. Hát legyen ő a vezér, majd meglátjuk, mire megy, ha mindenkivel összevész...

Dühösen kalapálni kezd egy rézlemezen. Majd kalapácsával jegyzeteim felé bök.

— Azt tessék megírni, hogy amióta az én vezetőség intézi a város ügyeit, azóta az alsó városi villamosok csak egy kalauz jár. Egy ember vezeti a kocsit és árusítja a jegyeket. Emiatt néha félórát késik a villamos...

Nem tudom kielégítően megnyugtatót Binder bácsit, ám úgy gondolom, hogy Fabritzius ur majd rendet teremt a villamosok körül.

A gólya-ügyet is elintézte, a polgármesteri állással együtt.

Bölcsen, mint a mesebeli kalifa, aki gólya is volt, meg kalifa is. Ilyenformán sohasem lehetett eligazodni rajta.

Fabritzius, a nagyszebeni kalifa, aki Berlinből dirigálja a brassói hűségkút...

Vajjon ki tudná ezt utána csinálni?...

Kakassy Endre

bántódásuk sem történik. A biztatásbar, sines hiány, mert a különböző pártok élükön Max. Campianu dr. „székely vezérrel” állandóan erdőt és legelőt ígérnek.

Ujabb megdöbbenő törvénytelenséggel kapcsolatosan a magyar párt ismétleten előterjeszti az összes ilyen természetű sérelmeket a kormányhoz s most már haladéktalanul gyors és mélyreható intézkedéseket követel. Az intézkedések nem is késhetnek, mert ellenkező esetben a jog és magántulajdon szentsége alapjaiban inog meg Csikmegye északi részén, ahonnan esetleg tovább hullámnéz, ha erőlyesen gátat nem vetnek a rablásoknak.

Vajda olajátat visz Máramaroszigetre

Szatmár, június 29.

Ma délelőtt átutazott Szatmáron Vajda Sándor, aki holnap a nemzeti-parasztpárt máramarosmegyei közgyűlésén fog elnökölni. A volt miniszterelnök nem nyilatkozott az újságíróknak. Mindössze annyit jelentett ki: azért utazik Máramaroszigetre, hogy „békét teremtsen” a párttagozatban.

Számos női bajnál reggel, éhgyomorral félpoháryi természetű „Ferenc József” keserűvíz végtelen nagy megkönnyebbülést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. A nőgyógyászati klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy az igen enyhe hatású Ferenc József vizet, különösen a szülészeti osztályon, a legjobb eredménnyel alkalmazzák.

Ismét lefoglalták a pécskai katolikus templom zászlóit

Arad, június 29.

A pécskai csendőrség egyizben már lefoglalta a pécskai katolikus templom zászlóit azzal az indoklással, hogy a zászlók az irredenta propaganda céljait szolgálják, mert a magyar nemzeti színek is feltalálhatók rajtuk.

Aradmegye prefektusa visszaadatta a zászlókat, miután személyesen állapította meg, hogy semmiféle irredenta gondolatot sem fejeznek ki.

A csendőrség azonban ennek ellenére tegnap ismét lefoglalta a zászlókat. Az elkobzásra ezúttal a nagybárad kerületi csendőrpáncsnokság adott utasítást.

A francia állam gyógyforrásai

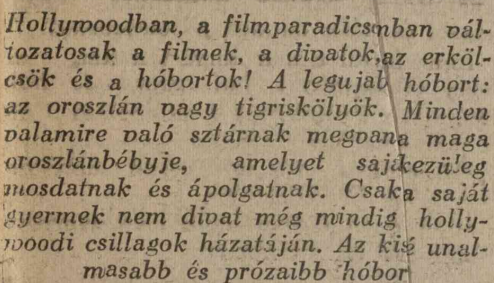
VICHY CELESTINS

Vese- és hólyagbántalmak, köszvény, cukorbetegség, artritizmus gyógyítására

Vichy Grande Grille májbajoknál és epebántalmaknál
Vichy Hopital gyomor és bélbántalmak esetében

Vezérképvisező: Philippe Finkelstein, București, Str. Câmpineanu 20.

UJ H6BORT HOLLYWOODBAN

— Az irredenta pofon. Csikszederéről jelentik: Popescu Mitulea gyergybékási román gazda fejjelentést tett az ottani csendőrségen, hogy Tölgyes és Lás közötti országuton Elekes Antal és Nagy Máté utászok megfelmadták és alaposan elverték. A pofokodás indoka az volt, hogy néhány hónappal ezelőtt Poescu ellopta az utászok lovai nyakáról esengőket. A testisértés vádjával azaban nem elégedett meg a román gazdánál, képpen is sérve érzi magát. A szégy utászok ugyanis, így állítja ő, fozkodás közben nem őt, hanem a romi átlamot szidták. Tehát nyilvánvaló a „irredenta” izgatás. A csendőrség bevett a nyomozást.

— Háromszékmegyei hírek. Tudósítón jelent: Deák János nevű hilibi embert az idén májusban egy kigyó, vagy valamilyen mogyoróvar úgy megmarta, hogy beszélő és mozgató képességét teljesen elvesztette. A kézdívárshelyi kórházban ápolják. — Háromszékmegyei északkeleti sarkában levő községeket összerakó Kézdíszenttelek, Kézdíszentkereszt, Lászlófalva, Esztelnek, Csomortán, Kézdíalmás, valamint Kurtapatak és Lemhény községeket összerakó utnak járhatóvá tétele céljából a megyei közútkezelési főmérnöke és az intézményi bizottság egyik kiküldöttje Esztelneken az összes érintett községek, valamint fakereskedelmiségek és vállalkozók bevonásával értekezletet tartott, a helyreállítási költségek fedezéséről. A mintegy 4—500 ezer lejt igénylő uttestjavítási és hidhelyreállítási munkálatokhoz lényegesen segítséget a fa- és kőanyag természetből történő szállítása és a községek lakosainak természetbeni önkéntes munkája adja, míg a megyei költségvetés részint pénzben, részint anyagban támogatja. — A kézdívárshelyi református ifjúsági dalkar serlegavató ünnepségét igen sikeresen kezelték meg. A sepsiszentgyörgyi dalosversenyen nyert kitüntetés feléért a résztvevők vettek Kézdívárshelyi kulturális és társadalmi egyesületeinek vezetői, az ifjúsági országszerte és a sepsiszentgyörgyi szimfonikus zenekar kiküldöttjei. A háromszékmegyei daloskövetés elnöke és titkára a Kézdívárshelyi daloskövetés után a helyiek beszédet, elismeréssel adóva Schmelzer Béla kőműves nagy munkájának és az egész dalkar lelkes közreműködésének és kitartásának, ami lehetővé tette a sikert. — Közigazgatásilag és pénzügyileg a kovásznai járáshoz tartozó községeket akár az igazságügyminisztérium elhatározása alapján a kovásznai járásbírószákhöz és a sepsiszentgyörgyi járásbírószákhöz csatolni. Ezek között: Zágón, Nagyborosnyón, Kisborosnyón, Lászlófalva, Bita, Egerpatok stb. községeket. A érintett községek lakosai demonstratív tiltakozó gyűlésekre készülnek az elcsatolás ellen. A járásbírószákhöz tartozó, az adóhivatalhoz és fűszálgabirósághoz pedig Kovásznára kellene tartozni.

ne járníok. Az érdekelt községek lakossága még amikor, a kovásznai bíróság ujjafelállítása előtt Sepsiszentgyörgyhez tartoztak, mindig azon igyekeztek, hogy bíróságilag is a közgazgatási és kereskedelmi központjukhoz tartozzanak s ne az igen messze eső megyei székhelyhez. Az egységes megmozdulásnak, remélik, meg lesz a kívánt eredménye.

★ Orvosi hir. Dr. Negrila kórházi főorvos
külföldön lévén, csak f. é. augusztus 1-én fog
megint rendelni Brassóban, Voivodul Mihai 5.
szám alatt, 11—1-jg.

Nincs biztosság, nincs örökkévalóság, nincs pihenés.
Amit apáidtól örökre oettél, mondja Goethe, meg kell szerezned, hogy tied
legyen.
A szabadságot, a haladást mindennap újra meg kell szerezni.
Akkor is, ha megoan.
Örök pártán élünk.

Cukor hozzáadásával fokozódik a mészhabarcs összetartó ereje
Új módszer a betonautóutak rugalmasságának fokozására

Bécs, június 29

Az emberi kultúra történetében fontos fordulópont volt, amikor az ember megtanulta, hogy a követet nemcsak formálni és egymásra rakni, hanem kémiaiilag átalakítani is lehet. A mészke-égetésével hozzájutottak a mészhabarcs-hoz, amely pompás kötőanyagnak bizonyult és az évezredek folyamán több változáson keresztülmenve annyira tökéletesedett, hogy évtizedek óta senkinek sem jutott eszébe, hogy a fontos építkezési kötőanyagon javítani akarjon.

Egy évvel ezelőtt Amerikában több építőmérnök felvetette a gondolatot, vajjon nem lehetne-e a malter összetartó erejét szerves anyagok hozzáadásával fokozni.

Ismeretes, hogy a kínaiak híres falukösszuszuk, a kínai fal építésénél a malterbe szerves anyagot és pedig nagymennyiségű tojásfehérjét kevertek.

A szerves anyagoknak ilyen célra való felhasználása már a régi népeknél is kísértett. Számos nép balladáiban megtaláljuk a nyomát.

Mint a székely balladában, embervért keverték a kövek kötőanyagába. A modern kor visszakanyarodott a balladák és az ókinaiak elgondolásához.

Amerikai majd német tudósok a mult esztendő folyamán alapos gyakorlati tanulmányozásnak vetették alá olyan méshabarcok tartósságát, amelyekbe különféle arányban különböző szerves anyagokat keverték el.

Kísérleteztek mészhabarccsal, amelybe néhány százalék cukrot, nyerscukrot, vagy a cukorkészítésnél fennmaradó melaszt kevertek.

Az ilyen keverékkel felépített falakat 7, 28 és 54 nap múlva megfelelő vizsgálatnak vetették alá. Meglepő eredményre

— **Negyedszázados érettségi találkozó.**
Alattírt ezennel tisztelettel felkérem
volt osztálytársaimat, akik velem együtt
érettségiztek az 1908—9-iki tanév végén
a brassói római katolikus főgimnázium-
ban, értesítsenek, akarnának-e és elűd-
nának-e jönni a július 29-ére (vasárnap-
ra) tervezett 25 éves érettségi találko-
zóra Brassóba. Gyülekezés helye és ide-
je a Katolikus Kőr, július 29-én délelőtt
6 óra lenne. Ha megfelelő számban je-
lentkezének volt osztálytársaim, a na-
gyon kedvesnek ígérkező negyedszáz-
ados találkozó részletes tervét mindegyi-
ükkel külön közölném. Siculeni—Ma-
télfalva, jud. Ciuc. Ifj. Kicsid Géza,
óm. kat. plébános, korelnök.

— Aki kétszer szavazott, Csikszeredáról jelentik: A napokban lezajlott városi tanácsválasztásokkal kapcsolatosan nem mindennapi úrvádi följelentés történt. A Magyar Párt izalmi embereinek feltűnt, hogy Tomoezel „Constantin Csiksomlyói állami iskolai igazgató” megjelent a szavazó-helyiségben és a birtokán lévő szabályszerű választási igazolvány alapján lesavazott. Másnap utánanéztek a clognak s kiderült, hogy Tomoezel igazgató, mikor Csikszeredából Csiksomlyóra helyezték, nem törölte az ottani szavazatra jogosultak nyilvántartásából. Közben Csiksomlyón ivatból a szavazatra jogosultak sorába iktatták. Az igazgató-tanítót egy csöppet sem aggatta ez a nyilvánvaló tévedés, hanem élt az alkalommal és annak rendje és módja szerint ki is használta azt. Mindkét szavazó igazolványát kivette és használta is azokat. Lesavazott Csiksomlyón és Csikszeredán is. Ma-

Péntektől, június 29-étől kezdődőleg egy igazi világszenzáció **teljesen színes film**
tehát minden ruha, vagy tárgy olyan színű, mint a való életben

»PANOPTIKUM«

Pótműsor: Pathé-zsurnál. **(Waschmuseum)** Pótműsor: Pathé-zsurnál
A filmtechnika legnagyobb csodája. Berlin, Bécs, Budapest, Bukarest hónapokig játszott.
Ma, csütörtökön utoljára: Jean Kiepura és Brigitte Helm: **ÉNEKLŐ VÁROS.**

ABLAK

IDŐJELENTÉS. A Budapesti idővizsgáló állomás jelentése: Nyugati légáramlás; változó felhőzet. Több helyen eső, esetleg zivatar. Némj hőemelkedés.

— Ékrazitot loptak a bükszádi kőbányaól. Csikszeredáról jelentik: A bükszádi kőbánya igazgatósága jelentette az ottani csendőrségen hogy a bányára raktárából 2 kilogramm ékrazitot és nyolc méter gyújtózsínt elloptak. A nagymennyiségű és veszedelmes robbanóanyaggal egyetemben Mircsa Ferenc nevű munkás is eltűnt. Azt hiszik, hogy ő lopta el a veszedelmes anyagot. A kámforrá vált munkást országosan körözik.

— Halál a strandolók szemeláttára Déváról jelentik: Hétfőn délután Rusu Zsuzsa Keresztes községi illetőségű, 22 éves kávéházi kasszirnő kiment a Marosba fürdeni. Fürdőzés közben a parttól már jó messzire eltávolozott, amikor hirtelen fuldokolni kezdett. A parton napfürdőzők kétségbeesett segélykiáltásaira lettek figyelmesek. Többen utána ugrottak, de mire segítségére siettek, a hullámok már elnyelték a szerencsétlen leányt. Holttestét is hiába keresték, nem találták. — Szerdán délután Déván, a strandolók legnagyobb rémületére, egy hullát vetett ki a folyó. A rendőrségen az ügyről azonnal jelentést tettek. A helyszínen kiszállott hatósági közegek megállapították, hogy a hulla Rusu Zsuzsa piskai kasszirnővel azonos. A szerencsétlen sorsu leány eltemetésére a hatóság engedélyt adott.

— Temesvári hírek. Temesvárról je-
lentik: A helybeli bankok kérésére a
munkaügyi minisztérium hozzájárult a
temesvári pénzüzetek szeptember 15-
ig tartó nyári munkarendjéhez, mely
szerint a napi munkaidő reggel 7-től
d. u. 2-ig tart. — Két gyanus halálesetben
rendelt el kihantolást a temesvári tör-
vényeszek. Csatád községben január 10-
én meghalt Feller Zsuzsanna fiatal asz-
szony, akin egy névtelen feljelentés sze-
rint. tiltott orvosi műtétet hajtottak vé-
gre. Biléd községben kihantolják Lau-
Katalin 76 éves asszony holttestét, aki a
gyanus szerint a szomszédok verése kö-
vetkeztében halt meg. — Trínk Mihály
névű 7 éves kis fia a tegnap este
eltűnt hazulról. Ma reggel a Begából huz-
ák/ki holttestét. A rendőrség beindította
a vizsgálatot annak a megállapítására,
hogy öngyilkosság történt-e, vagy vélet-
len szerencsétlenség.

Olcsó linoleumárak, amíg a készlet tart!

		L. m-ként	
Linoleum 200 cm. széles	- - -	Lei	150
Valódi linoleum 200 cm. széles	-	"	200
I-a linoleum	" " "	"	250
Inlaid linoleum (átöntött mintá- zatu) 200 cm. széles	-	"	380
Egyszínű linoleum minden szín- ben 200 cm. széles	- - -	"	300
		-tól	
Linoleum futó 67 cm. széles	- -	"	85
" " 67	" " I-a	"	110
" " 90	" " " "	"	115
" " 90	" " I-a	"	150

Linoleum maradékok 6 m²-ig
10%-al olcsóbban

Viaszosvászon asztalra
80 cm. széles legjobb minőség - Lei 80
100 - 100

Kókuszfutók és lábtörők, valamint
japángyékények nagy választékban

STECKL A. Brassó, Kapu-utca 34.
A Hitelközpontról tudj. — Tel. 5. 15

Dési fotomontázs

A dési állomásról jövet, le sem kell szállni a bérkocsiról a jövevénynek, hogy szemeivel el-kattantsa azokat a pillanatfelvételeket, amelyeknek összessége a dési fotomontázst teljesíti.

Ott van mindjárt a brassói Cenket kevésbé tehetségesen utánzó „Rózsahegy”, amely a júniusi napsugarakban olyan haragosan sötétzöld dermetségben nyulik el, mintha folyton a tetejében eltemetett halottakra gondolta... Mert temető van a „Rózsahegy” tetején, amely mégis ezt a poétikus nevet viseli! Egyik csucsán, a város fele, hetikén félrekapott kis mauzóleumot visel.

Azután a gőz- és kádfürdő, amely szintén olyan reménytelenül elhagyatott, hogy környéke egészen a temető benyomását kelti. „Lélek az ajtón se be, so ki!” Feljebb, ahogy a bérkocsi egy rosszul lefüggönyözött ablak mellett elhalad, platinaszőke hölgyet látok mosakodni és ez minden izgalom mellett egyúttal meg is nyugtat! Mégis mosakodnak Désen...!

Es az a borbély, kérem, aki ott állt szerény üzlete előtt, szétvetett lábakkal, mint akinek egyedüli elfoglaltsága, hogy az állomásról begördülő bérkocsikat szemmel tartsa... Ami a forgalmat és az elfoglaltságot illeti, mindenütt ilyenek az üzleti viszonyok ebben a városban. Fogjam-e rá a désiekre, hogy már nem is borotválkoznak? Ennek feltétlenül „szakállal lenné”...

Meg azután ezek az apró henyélek, itt-ott, városzerte, kopott padokon, kerítések rácsaihoz dőlve, hídkorláthoz támaszkodva, a kaszinó körül és mindenütt! Ki győzné felsorolni? Csak az a lényeg, hogy itt is bőven vannak munkanélküliek, akik ott állnak zsebbedugott kezekkel, hunyorgatva a perzselő nap alatt, mintha tele akarnák magukat szívni télire meleggel...

Általában kevés derűs, vagy vigasztaló pillanatfelvételt lehet „exponálni” Désen! A viszonyok itt sem olyanok, hogy az ember „hárságot” arcot” kérjen... Froclizásnak minősítene mindenki!

Mégis, mindezek a képek: a nyáron is dermedt „Rózsahegy”, a kietlenül, sivar vidéki fürdő, a kundsafok hiján üzlete előtt állógázló borbély és társai, valamint a szintén „elforduló” munkanélküliek, mind a dési fotomontázsba kíváncsoknak illeszkedni!

Bocsánat a sötét képekért, de napfény érte a lemezt!

Egy félhasábnyi dési hír:

Örvendiesen regisztráljuk, hogy Dés — ha nem is öles léptekkel — de mindenesetre valahogyan halad a fejlődés felé...

A Felsőtatár egyik épületében, amely városi tulajdon, érdekesen berendezett múzeum és kölcsönkönyvtár nyílt meg. Kétszer hetenként: szerdán és szombaton megnyílnak a múzeum kapui, hogy az érdeklődők a tárgyakat megtekinthessék. Ugyanakkor a kölcsönkönyvtárban is kicserélhetik könyveiket!

A múzeum, de főleg a könyvtár kedvéért célszerűnek tartanánk, ha mindkét intézményt a hét minden napján fel lehetne keresni... Vagy Désen olyan lassan olvásnak az emberek?

Az Erdélyi Kárpát Egyesület (EKE) számomsegylei tagozata elhatározta, hogy turista-menedékházat épít. Most még csak a megfelelő helyet keresik, ahol a menedékház alapjait megveszik, mert nemcsak a tervrajzot készítették már el, hanem a szükséges anyagiakat is előteremtették.

Kétségtelen, hogy a menedékház felépítése, illetőleg a kész épület újabb turistarájakat indít meg a kirándulóktól amugy is látogatott, szép tájékokban bővelkedő Szamosmegye felé...

Désen mostanában mindenki egy romantikus körülmények között lezajlott házasságról beszél, amelynek természetesen désiek a szereplői...

F. M. közmestert dési jómódu zsidócsalád mérnök-fia beleszeretett R. B. tornatanárnőbe. A férfi szülei, akik a házasságot elleneztek, a mérnököt többszöri sikertelen lebeszélés után Palesztinába küldték ki „felejteni”, ahol véletlenül találkozott ideáljának egyik rokonával. A jó rokon-levelet írt a dési tornatanárnőnek, aki rögtön kihajózázott Palesztinába... Az egymásratalált fiatalok egy-kettőre örök hűséget esküdtek egymásnak!

Vagyis a dési házasságok nem egészen az égben, hanem majdnem ott: — a Szent földön kötődnek...

Mindenesetre jó reklám Palesztinának! Hogy ott még történik ilyesmi! Ilyen házasság, vagy, hogy hívják...?

A mozibérlő kapzsisága miatt

Csizmadiaszinben játszanak a magyar színészek Désen!

Grecu ur lehetetlen követelései miatt századbeli viszonyok közé süllyesztette Földeseket, de a magyar közönség lelkesen kitart a jóképességű társulat mellett...

A dési Csizmadiaszin néhány nap óta magyar szótól hangos...

A gerendázott mennyezetű helyiségben nem vásároló vargák és csizmadiák ütöttek tanyát, mint ahogy feltételezni lehetne, hanem Földes István színtársulata játszik benne...

Désen, anno Domini 1934 június havában feltámadt a magyar színészet legendás hőskora, amikor az ekhós szekereken érkező „aktorok” és „fiasszonyok” hasonló „szalák”-ban mulattatták a t. publikumot...

Mindez még megbocsátható lenne, ha Désen, néhány száz lépésnyire a Csizmadiaszintól, nem lenne pompás kőszínház, amelyet a jó désiek hajdan olyan szándékkal építettek, hogy az odavetődő magyar színtársulatok mindenkor hajlékot találjanak benne.

A színházépületbe azonban mozi fészkelte be magát, amelynek tulajdonosa sokkal „nagyobb fiú”, mint az ezer nehézségekkel küzdő, szűkös anyagi viszonyok között levő vidéki színidirektor... Grecu ur. a mozibérlő, akinek visselt dolgairól a dési és a tordai „Lássuk”-okban már négyszor megemlékeztünk, miként a multban, most is olyan feltételekkel lépett az alkuba bocsátkozó színgazgató elé, amit semmiképpen sem lehetett teljesíteni.

Egész Erdélyben nincsen olyan magyar színigazgató, akinek annyi pénze lenne, amennyit Grecu ur terebér, világitás, személynét stb. fejében követelt.

A társulat tehát a Csizmadiaszinbe vonult, ami különben egészen rendes és tiszta helyiség, csak éppen nem színjátszás céljaira készült. A terem két oldalán végigfutó sodronyok, amelyekre ren-

des körülmények között eladásra szánt „rancos csizmák” kerülnek, vásári remniscenciákat ébresztenek az emberben. A színpad néhány négyzetméter csupán, posztóval borított, szabadon levő „sugólyuk” lapul hozzá és a zenekiséretet is csak egy oldaltálló pianó szolgáltatja. De mégis színház! A közönséget nem is befolyásolja, hogy a színtársulat kulisszái felett a Csizmadiaszin gerendás mennyezete vonul végig, mert estéről-estére megtölti a helyiséget és lelkesen tapsol a színészeknek.

Akik valóban olyan jók és olyan derekasan játszanak, hogy a jelenlevők a kőszínház „hiányát” (?) is elfelejtik.

A mai „negyed- és félhavas napokban” talán valószínűtlenül is hangzik, de a legutóbbi vasárnap olyan szépszámu közönség jelent meg a Csizmadiaszinben, hogy be sem férték a terembe.

A mozibérlő ilyenkor valószínűleg csodálkozik.

Földes István, a társulat igazgatója, a dési idényt három hétre tervezi, bár a közönség elismerése és ragaszkodása arra mutat, hogy ezt a terminust alighanem meg kell hosszabbítani...

...és ez egyszersmind elégtétel is lehet a jóképességű társulatnak, amely, konzorcionális alapon, estéről-estére — még a gázsiját is megkapja!

Magyar színháznak lenni manapság még akkor is nagy szó, ha valakinek módjában áll rendes színházban és megfelelő színpadon játszani...! Amit azonban Földes István és színészei csinálnak, már a misszió határain mozog... Erdemükül kell betudni, hogy olyan hamar átlábalta a mesterségesen támasztott akadályokon... Hogy megbékéltek a helyzettel és szín-

ház helyett a Csizmadiaszinbe vonultak be magyarul játszani!

Hisz' voltaképpen az is a fontos, hogy a magyarokta helyeken ne kallódjék el a magyar szó teljesen! Hogy akadjanak olyanok, akik zernyi nehézségen keresztül a magyar kultúra lángját élesztgetik!

„A tűznek nem szabad kialudni...”

Hősies munkát, amit Földesék végeznek, de tisztelet a dési magyarságnak is, amely a helyze ismeretében ragaszkodásának fokozott tanujelét adja és nem hagyja cserbe a színészeket. Sőt!

Meg is érdemlik!

Kötelességüknek tartjuk azoknak a színésznőknek és színészeknek a nevet feljegyezni, akik ilyen körülmények mellett is elsőrangú előadásokat tudnak nyújtani: Jácso Joli primadonna, Harmath Bökeszubbret, Réthy Margit komika, Sárány Irén naiva, Némédi Gizi, Hanz Aranka anyaszínésznő. Szentés Ferenc bonvivá, Kulcsár László másodbonvivá, Karcsanyi Miklós táncoskomikus, Révész Sándor naturburs, Végh József és János Sándor jellemszínész.

Ennyiből áll a maroknyi társulat, amely estől-estére, hol prózával, hol operettel, változatosságot és kedvet visz a dési magyarok életébe...

Az „aldály” szó ismeretlen előttük. Hiányzik a szótárukból...

Lelkes és reménykedők. Rokonszenvesek és áradhatatlanok...

Színészek!!!

Mint paradijai László „Megnyitó előadás” című regényének hősei...

Regérialakok. Magyar színészek Désen, 1934-ben.

Dési ablak

Ha mástól hallanám, okvetlenül kételkednem kellene, de magamnak csak hiszek!... Most pedig elmondok, hogy mit láttam Désen, ahol közvetlenül megérkezésem előtt néhányperces zápor zuhogott alá... Azután ismét kisütött a nap, egy-kettőre felszáradt minden, csak itt-ott jelezte még egy-egy tömörebb vízcsepp, hogy eső esett... Mondom, csak szóróágyas cseppek utaltak még az elvonult fellejekre... Ezek a gyűszűnyi vízmennyiségek azonban olyan furcsa helyekre kerültek, hogy csodálkozni kellett! Jutott belőlük a reklámként kiagatott moziképekre is, amelyek egy édeskés filmoperetnek toboroztak közönséget. És lám... A mozi színésznőknél a szem alatt rezegtek fénylő az esőcseppek, a filmszínészeknél a halántékon, a képeken szereplő gyermekeknél pedig abban a kis pályuban, ami az orrt és a száját összeköti...! Vagyis a nőknél könnyet, a férfiaknál verejtéket, a gyerekeknél viszont... na igen, ott olyasmit jelentett, amit zsebkendőbe szoktak fujni! Néhány percig bámészkodtam még a képek előtt, azután megengyhülten távoztam. — Lásd, barátom! — szóltam magamnak — mégis csak elhamarkodott dolog azt állítani, hogy ezeknek a limonádé-operetteknek olyan kevés közük van az élethez...! Mert nézd csak: könny, verejték és izé...! Ez csak az élet??? Vagy nem? Na, látod!!!

Ha az orvos kisebbségi...!

Mi rejlik Szinetár Simon dr., dési betegsegélyző-orvos menesztése mögött?

Kulisszatitok, ami nem is titok, mert mindenütt megtörténhetik...

A „Lássuk Dést”-ben annakidején megemlékeztünk arról a városzerte nagy fel-tűnést keltett eseményről, hogy Szinetár Simon dr-t az ottani betegsegélyző kötelekből váratlanul menesztették...

Désen minden ügyet buzgón kommentálnak Szinetár dr. menesztése azonban különösen sok szóbeszédre szolgáltatott okot... A közszerepben álló és megbecsülésnek örvendő kisebbségi orvost ugyanis olyan különös indoklással távolították el a betegsegélyzőből, hogy többszöri sürgetés ellenére se szállt ki a betegekhez...

Azoknak, akik Szinetár dr-t közelebbről ismerik, már az első pillanatban nyilvánvaló volt, hogy Désen már ismét az a ragályos hajszra ütötte fel a fejét, amelynek annyi kisebbségi esett áldozatán... Amikor azonban tudomás: szereztek arról, hogy Szinetár dr-t tisztségében Kraft Olga dr. orvosnő követte, rájöttek, hogy — nem tévedtek!

Az orvosnőnek ugyanis Cherebetiu dési

liceum-igazgató a férje, aki — mint azt neve is elárulja — nem a kisebbséghez, hanem a többséghez tartozik és mint ilyen természetesen jogot formál arra, hogy felesége az általánossá vált körülmények mellett a lehető legjobban érvényesüljön!

Még akkor is, ha ez az érvényesülés egy minden tekintetben megfelelő kisebbségi orvos állásába kerül! Még akkor is, ha feleségének nem jelent egzisztenciát, hiszen ujjonnan szerzett állásával egyidejűleg a dési közkórházban is orvosi működést folytat...!

De ki néz egy kis álláshalmozásra?

Ki törődik egyáltalán az egész ügygel, hiszen végeredményben is csak egy magyar orvosról van szó, akinek ugy klienturája, mint ismerősei szerint nincsen egyéb bűne, mint hogy kisebbségi!

Ez azonban — sajnos — nemcsak Désen bűn, hanem mindenütt...

Mindazzal csak a helyzetet akartuk tisztázni, mert a különös indokokkal és

áltatás ürüggyel menesztett Szinetár dr. valóba nem érdemli meg, hogy ebbe a rendszerbe vált elbocsátásba, amelyet ő sem tölt kikerülni, olyan dolgokat magyarálnak bele, amelyek sohasem léteztek!

Eg pénzügyigazgatóság, ahol rend van...

Ak hiszik, akár nem, a fenti cím nem nélkülöz minden alapot...

— De hol van az a pénzügyigazgatóság? — kérdezik kételkedve Önök.

— Hát hol lehetne? — felelem én — ha jyszer a dési „Lássuk”-ban van!! Dési!

— Nem hiszük! — folytatják a kétkező Önök.

— De, kérem! — erősködöm méltatlankodó — csak nem gondolják, hogy linkel! Az elmúlt napokban egészen hirtel betoppant Dése Tosa Gyula pénzügyminisztériumi, kerületi vezérfelügyelő, ak Joan Filip miniszteri segédfelügyelő kirt. A két ur egyenesen a pénzügyigazgatóságra hajtatott, ahol „virisbus unitis” rancsolást rendeztek.

— Na és? — kérdezik Önök reménykve, hogy hátha mégis...

— Mi az, hogy na és? — jövök ki a szomból — ja, vagy nem mondtam? Persis Ejnye, hogy mostanában milyen szóróztott vagyok! Szóval mindent rendben találtak...!

Csak nem?

Csak igen! Mit szólnak hozzá? Ritkag, mi? Már arra gondoltam, hogy hármashabosan hozzuk az oldal tetején, a színház-cikk helyett, de így is jó...

— Mi az, hogy jó? — tödítják szeretettelőn Önök — nagyszerű! Történ még csodák! — teszik hozzá csendes-

— Igen! — hagyom helyben és azon dolgozom, hogy ezt a napihírt sikerült kinyújtani. Dehát a dési pénzügyigazgatóságon olyan ritkán történik rancsolás, hogy ez is esemény... És hogy ndent rendben találtak! Becsszavamra enzáció!

Azért, hadd maradjon mégis egyhasá-

MOZIRECIPT

Az ő karrierjük, - a mi
delibábunk

Ugy járnak nálunk mostában az emberek a moziba csapóként mint valami bucsujáráshelyre. En is menéztem hát a darabot, a „Dalol a jacy” című filmet a tömzsi operabékesessé, Josi Schmiedt-tel a főszerepben. Ahogy a közönség az ételeket készíti recept ut, úgy kutyaszorítja ezeket a karrierjüket egyazon mintá szernt. Összeülnek felsőbb hatalmak: Zuckor Adolf, Joe Asternak, Eichberg és a többiek, akik a mi szellemi táplálékunkról gondoskodnak és elolvasák a régi jó előírást: „Egy híres operabékesest, tedd őt egy szép tájra, Velencébe, a Boszporuszra, a Nápoly se rossz. Körítésnek csinálj egy egyszerű mezt a nép számára. A nagy tehetség legyen minél alacsonyabb mértékben, kertészlegény, istállófiú, modern filmekben munkanélküli. Azután várd meg, amíg a féltelmes, gátakat elsőpróhétségek kitör. Természetesen siker. Ettől perctől kezdve jacht és impresszárió létező.”

„Adolf bácsi, tájakat nekik, ne hogy kifelejtjük!” — szól egy ifjú kis producer. És amíg bele nem szűlünk, előtűnik villódzik Capri és az Eiffel-torony, a Vezup és a Szahara, napmenték, napfelkelték, mecsetek és szélhalmok vegyesen.

Tisztelt kukta! Bár a fia szép és nemes, az alkatekét is mint beletették, itt a remek hang, itt a ragyogó park (pálma előnyben), itt a megátó szerelmi történet, amelyben a hős loog, pardon — hős munkanélküli meghódítja a világot szíve hölgye kedvéért, itta fájdalmas anyja, az elhagyott gyermek karrier útjait, mégsem ér az egész emmi, mert baj van az adagolás körül, nem kívánhatom önként, egyszerű és deák üzletembereként, hogy elolvasás Vojtina Ars poetikáját, hogy fogalmuk legyen a helyes arányokról, nem kívánhatom, hogy a művészi alkotásnak valami noma legyen a filmben, én csak az önk egészséges kuktaizlésére apellálok.

Mert ha a gyönyörű hangtulajdonosa az alantas istállófiú, vagy kertészlegény, aki a film második részében világhírű művész, egyet-kettőt énekel — az rendjén van, azt helyesnek találom, hisz ez a film fő attrakciója. De hogy ez a kertészlegény kilométereket loholjon parkon át énekelve, száguldjon országokba kereszttel autójával énekelve, kocsikat uroljon énekelve, állást keressen énekelve, reggel, délben, este egyfolytában énekeljen, ezt kissé soknak találom. Lehe, hogy más engem botfűlűnek tartanak. Pedig nem így van. Az operában megfelelő keretek közt örömmel hallgatnám enagy énekeket akár naponta. De ilyen bődületes beállításban és mennyiségben, mikor szerelmese mással tartja eljegyzését, — önfeledten trillázik, mikor örökre elbálik kedvesétől, — áriákat zengedez — ezt kissé különösnek találom. És ugyanilyen aránytalanul sok a park szökőkútai és tanakal. Ne gondolják, hogy én nem szeretem a parkokat. A híres Boboli-kertet Flórencében minden reggel megnézem. De folytonosan pirázó rózsafák, lújak és röpöködő galambok! Higgyék el rosszak a méretek. Egy tál gesztenyepürét megennék, de egy kiló senkinek sem kell. Ezt önknek, keverő kuktaembereknek, tudniuk kellene.

Ami pedig a film gerincét, a csodálatos pályafutást, a nagyszerű beérkezést illeti, arról beszélni sem érdemes. Mindenki, aki csak egy beérkezett művészt ismer, tudja, mennyi akadály van, milyen ellenállásokat kell legyőzni egy incifinci kis helyért, nemhogy rögtön jacht és világhír párná a kezdőket. Ehelyett kapjuk a naiv mesét a kertészfiúról, aki a földesur estélyén függöny mögé bujva hallgatja a rekedt kamaraénekest, hogy aztán bujópályáról előugorva kivágja helyette a magas célt. Vagy csak elindul a hangtulajdonos falujából, beszél a cökmökjével az operában már éneklő is a Lohengrin nagy áriáját. Mert arra gondosan ügyelnek a mi jószágos rendezőink, hogy ezeket a bámulatos üstökösöket úgy állítsák Nyárspolgár Manó elé, hogy csupa tündöklő ragyogást lássanak a pénzükért. Minek azt megmutatni, hogy naponta tíz órát kell gyakorolni a skálázni, hogy kicsoda lemondás, mi-

Jön a meiorlás

A rendőrség letartóztatta Papen egyik bizalmas hivét

Berlin, június 29.

Csütörtökön a politikai rendőrség letartóztatta Edgar Jung ismert nevű író. A letartóztatást kapcsolatba hozzák Papen marburgi beszédével tekintettel arra, hogy

Jung az alkancellár legbizalmasabb hivé közé tartozott.

Papen környezete mindent elkövet az író kiszabadítására, fáradozásuk azonban eddig eredménytelen volt. A letartóztatás úgy bel, mint külföldön nagy szenzációt keltett.

Fontos nyilatkozatot tett a Párisba hazaérkező Barthou

„Kötelességet mulasztottam volna, ha nem úgy beszélek, ahogy beszéltem”

Páris, június 29.

Barthou külügyminiszter csütörtökön délelőtt visszaérkezett Párisba. A pályaudvaron a külügyminisztérium főhivatalnokai és a kisantant diplomáciai kara fogadta. Megérkezése után Barthou nyilatkozott az újságíróknak. Többek között a következőket mondta:

— Utazásom legnagyobb jelentősége abban állt, hogy rávilágított a kisantant nemzetközi fontosságára.

— A szerződések tiszteletbentartását a béke zálogának tekintem

— jelentette ki Barthou. A revízió a háboru csiráját rejt magában.

— Kötelességet mulasztottam volna, — folytatta a francia külügyminiszter, — ha

külföldön nem úgy beszélek, ahogy beszéltem.

Franciaország presztízse mindenütt érintetlen, s ha megszűnnének a belső pártvillongások, csak akkor teljesíthetné igazán Franciaország azt a hivatását, ami a mai nemzetközi helyzetben reá vár.

Szívenlőtte magát a volt csiki tanfelügyelő

Kolozsvár, június 29.

Megrendítő öngyilkosságnak volt színhelye tegnap este a kolozsvári honvédtanulói elemi iskola. Ogoreanu Mihály, az iskola igazgatója, revolverével szívenlőtte magát.

Tettének előzményei az időkig nyulnak vissza, amikor Ogoreanu Csikmegyében tanfelügyelő volt. Működése ellen akkor különböző helyekről kifogások merültek fel, me-

lyeknek következtében Ogoreanu ellen fegyelmi eljárás indult meg.

A fegyelmi bíróság ítéletében háromhónapi fizeslevonásra ítélte a közben áthelyezett tanfelügyelőt.

Az ítéletet Ogoreanu nagyon a szívére vette, tekintettel arra, hogy elnöke volt az erdélyi tanítók egyesületének. Egy idő óta buskomor-ságba esett, tegnap aztán végzett magával.

Bethlen György a kamara elé terjesztette az elbocsátott kisebbségi póstamesterek ügyét

A nemzeti-parasztpárt nem szavazza meg az új költségvetést

Bukarest, június 29.

A csütörtök délutáni képviselőházi ülésen napirend előtt Caicovski többségi képviselő saját kezdeményezéséből törvényjavaslatot nyújtott be, amely szerint azok a tiszték, akik 1916-ban hadba vonultak, 75 százalékos vasuti kedvezményben részesülnek.

Ezután a költségvetési javaslat tárgyalására került sor. A vita során Emil Lombotiu dr. liberális képviselő hosszasan boncolgatta az új költségvetést. Majd Gheorghieanu nemzeti-parasztpárti képviselő mondta el beszédét. aki a következőket jelentette ki:

— Ez a költségvetés nem az, amit az ország gazdasági helyzete megkíván. A pénzügyminiszter a realitások költségvetésének, a törvényjavaslat előadója a helyzethez való alkalmazkodás költségvetésének nevezte. Én a tudatlanság, a hozzá nem értés költségvetésének nevezem.

Pártja nevében kijelenti, hogy nem szavazza meg.

A mai ülésen mondta el Bethlen György gróf interpellációját, az elbocsátott kisebbségi póstamesterek ügyében. A magyar párt elnöke a következő kérdésekre kért sürgős választ a közlekedésügyi minisztertől:

Összesen hány póstamestert bocsátot-

csoda fanatizmus, milyen küzdelem mind az, amire ilyen tehetség kötelez.

Es a hatás? Talán a szent megtisztulás, a hős felemelkedése felett érzett diadal (nem tévesztendő össze a győztes bukás felett érzett örömmel, mint a divatjamúlt görög tragédiákban, mikor az erkölcsi világrend helyreáll). Vagy talán, mint az

tak el? Az elbocsátottak közül hány román, hány magyar, német vagy más nemzetiségű? Melyek a tömeges elbocsátások okai?

Bethlen interpellációja politikai körökben nagy visszhangot keltett.

A SZENÁTUSBAN MEGSZAVAZTAK A CSIKI MAGANJAVAK RÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLATOT

A szenátus ma 116 szavazattal 1 ellenében megszavazta a csiki magánjavak rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A vita során Gyárfás Elemér szenátor szólalt fel, aki kifejtette a magyar párt és a csiki magyar érdekeltségek elvi és gyakorlati kifogásait.

Egynapos vádbeszéd a grivici pörben

Krajova, június 29.

A grivici véres munkáslázadás újrafelvételi perében, 20 tárgyalási nap után, szerdán délelőtt megkezdte vádbeszédét Gelep őrnagy, királyi fővádbiztos.

Beszéde elején kijelentette, hogy ezuttal nem foglalkozik az in contumaciam elítéltek és 15 éven aluli büntetéssel sújtottak ügyével, hanem csak Doncea Constantin és Gheorghe Dumitru Petrescu életfogytiglani, Vasilehie Ghe-

ősi időkben, a vadak öntudatlan összeforrása a természettel, az őrző extázis szerletársaiaknál. Egyik sem. Ma, 1934-ben a 1. áram mögött odaszól Polák ur szomszédjának:

— Micsoda tőke egy ilyen hang, barátom!

Hajós Alice

orghe 20 évi, Gheorghiu-Gheorghe-Dej, Chivu Stoica 15—15 évi, Marin Jon Divon 12 évi, Alexandru Rosenberg és Körner Dávid 5—5 évi kényszermunkára elítélt vádlottak bűnösségét akarja bebizonyítani.

Ezután a fővádbiztos rámutat azokra az okokra, amelyek a CFR vezérigazgatóságát arra kényszerítették, hogy munkásoknak fizetését csökkentse. Beszéde során a fővádbiztos kommunistának mondta az elítélteket. A grivici sztrájkot jóelőre megszüntették, — jelentette ki a fővádbiztos. Doncea és Petrescu a két legveszedelmesebb munkásvezér, az ország minden részébe szétküldött megbízottakkal és futárokkal dolgoztak. A fővádbiztos kijelentette, hogy a vádlottak bűnössége nyilvánvaló, az ő felbujtásukra és az ő irányításuk mellett megszüntetett sztrájk során egy közrendőrt agyonlőttek, ezért bűnhődniök kell. Ezért a büntesekményért, amelyet a vádlottak elkövettek, a törvény által előírt legsúlyosabb büntetést kell alkalmazni.

A fővádbiztos Rosenberg Alex 5 évre ítélte vádlottak kapcsolatban a büntetés felemelését tartaná indokoltnak. Körner Dáviddal kapcsolatban Gelep őrnagy kijelentette, hogy büntetésének leszállítását, vagy helybenhagyását teljesen a hadbírószág elbírálására bízta. A királyi fővádbiztos beszéde szerdán egész nap tartott.

Csütörtökön délelőtt az elítélt munkások védőinek adta meg a szót a hadbírószági elnök.

Elsőnek Goga Adam Popescu dr. emelkedett szólamra, aki kijelentette, hogy védené, Körner Dávid elítélését jogi tévedés volt, mert védené jóval a sztrájk előtt és a sztrájk idején is, a jilavai fegyház foglya volt.

Körner védője után Sraer dr., bukaresti ügyvéd kezdte meg védőbeszédét, amelynek során hosszasan ismerteti a grivici sztrájk előzményeit, a munkások rettenetes nyomorát, a CFR-nél divó lehetetlen fizetési rendszert. Sraer beszéde csütörtökön egész nap tartott.

Porcia Lajos gróf megnyerte az állam ellen indított perét

Arad, június 29

Porcia Lajos gróf aradmegyei bírkostól az állam még 1924-ben kisajátított 44 hold erdőbirtokot, minden kártalanítás nélkül.

Porcia gróf, miután az állam semmiféle intervencióra nem volt hajlandó kártalanítani, — 1933 januárjában az aradi járásbírósnál pert indított. A járásbírószág elmarasztalta a kincstárt és kötelezte, hogy 15 napon belül az erdőbirtokot adja vissza Porcia grófnak. A kincstár fellebbezéssel élt a törvényszékhez, amely azonban jóváhagyta a járásbírószág ítéletét. A kincstár azonban a két egybehangzó ítéletben sem nyugodott meg, hanem jogorvoslattal élt a temesvári táblához. A tábla ma foglalkozott az ügygel és jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

Segíjabb

CSÜTÖRTÖKÖN ESTE

Tatarescu miniszterelnök a kormány több tagja kíséretében Ursaniba utazott, ahol Duca halálának 6 hónapos fordulója alkalmából gyászistentiszteletet tartanak.

LEPADATU MINISZTER

beterjesztette a szenátushoz az egyházi vagyonok kimutatásáról szóló törvényjavaslatot.

A FIUMEI SZABADKIKÖTŐ

ügyében jelentős tárgyalások folynak Budapesten. A magyar gazdasági körök véleménye szerint az olasz-magyar-osztrák szerződés alapján létesülő szabadkikötőnek felmérhetetlen hordereje van Magyarországnak állat- és gabonakivitele szempontjából.

HÉTFŐ REGGEL

a kormány tagjai Tatarescu elnökle alatt minisztertanácsot tartanak. Az Adeverul értesülése szerint a miniszterelnök jövő hét végére tervezett külföldi útja nem annyira a nemzetközi politikai kérdésekkel, mint a hadsereg felszerelésének problémájával áll kapcsolatban.

A NEMZETI-PARASZTPART

elnöki tanácsa ma ülést tartott. A megbeszéléseket holnap tovább folytatják, mely alkalommal megállapítják a párt országos kongresszusa összehívásának időpontját

K Ö Z G A Z D A S Á G

Áru- és pénzpiac

SZATMAR

A szerdai hetivásáron szokatlanul nagy volt a forgalom, különösen búzából hoztak fel nagy mennyiséget a gazdák. Szerdán már az új buza iránt is intenzív érdeklődés nyilvánult meg, az árak azonban még nem alakultak ki. A tengeri ára szilárd volt. Terményárak: buza 370-380, rozs 260-270, zab 300-350, árpa 240-245, tengeri 280-285 lej métermázsánként. A napraforgó ára változatlan volt, az árak 390-400 lej között váltakoztak métermázsánként.

TEMESVÁR

Terményárak: Buza 400, tengeri 260-265, zab 310-320, árpa 240-250, tökmag 850, napraforgómag 550 lej.

VALUTÁK

A Nemzeti Bank árfolyama:

Svájci frank: 32.40-32.80
Francia frank: 6.585-6.6375
Osztrák schilling: 23.52
Csehszlovákia: 4.16
Pengo: 29.24
Fontsterling: 502-512
Dollár: 99.90-109.30
Márka: 37.75-39.75
Lira: 8.60-8.85

ALLATPIACOK

KOLFÖLDÖN:

BÉCSBEN

a vágómarhavasár 1789 drb.-os felhajtásában lanya irányzat mellett, az árak 3-5 garassal olcsóbbodtak. Árak: ökör, extrém S 1.20-1.25, I-t 1.05-1.15, II-a 0.90-1., bika, extrém 0.90-0.95, I-a 0.85-0.90, tehén, extrém 1.-1.05, I-a 0.90-1., kicsontoznivaló 0.50-0.70, kg.-ként elősúlyban.

GYÖRÖTT

a vágómarhavasár irányzata tartott volt, a felhajtás csekély. Árak: hizott ökör, tarka 44-45, tehén 38-40, növendék 48-50, sovány ökör 43-46 fillér kg.-ként.

BAROMFI ÉS TOJÁSPIACOK

KOLFÖLDÖN:

BERLINBEN

a vágott baromfi piacának irányzata változatlan volt, előbaromfiból a felhozatal román részről kielégítő. Árak: vágott magyar levestyúk 57.5-60 pf, idej magyar csirke 75-80, jugoszláv levestyúk, vágott 57.5, román levestyúk, élő 46-48, fontonként, vámmal és költségekkel együtt.

KECSEKEMETEN

a felhozatal kevés volt, az irányzat lanya. Árak: idej csirke 100-110, levestyúk 65-70, hizott liba 80-85 fillér kg.-ként, Tojás drb.-ként 3.5-4 fillér.

CSIKAGÓ

NYITÁS

Buza: július 90 egyenyed, szeptember 90 háromnegyed, december 92 egyenyed.
Kukorica: július 90 egyenyed, szeptember 58 egyenyed, december 59.

Zab: júliusra nincs jegyzés, szeptember 41 egykettő, december 42 ötnyelcad.
Rozs: július 63 hétnyelcad, szeptember 65 háromnegyed, decemberre nincs jegyzés.

ZARLAT

Buza lanya irányzat: július 90-90, szeptember 90.62-90.75, december 91.62-91.87.

Kukorica erősen tartott irányzat: július 56.87, szeptember 58.75, december 59.62.

Zab tartott irányzat: július 41.87, szeptember 42, december 43.

Rozs gyengén tartott irányzat: július 64.25, szeptember 66, december 68.50.

WINNIPEG

NYITÁS

Buza: július 76 ötnyelcad, október 78 egykettő, december 79 háromnegyed.

ZARLAT

Buza lanya irányzat: július 76.25, október 78.25, december 79.37.

Árpa: július 44.50, október 45.12, decemberre nincs jegyzés.

LIVERPOOL

ZARLAT

Buza tartott irányzat: július 4.08, október 4.11 háromnegyed, december 5.02, március 5.03 háromnegyed.

Kukorica nyugodt irányzat: július 8.03, október 8.03, december 8.04 egykettő.

Javultak a terméskilátások Kanadában

(Róma) A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézethez a kanadai kormány által június 20-iki kelettel intézett távirati jelentés szerint a Précie-tartományokban a vetések az elmúlt hét folyamán jól fejlődtek, — hálá a jótékony esőzéseknek — a déli részeken is, ahol a szárazság, a szél és a sáskák jelentékeny károkat okoztak május folyamán. Az északi vidékeken a vetések szépen fejlődnek.

A rájuk nézve kedvezőtlen időjárás a sáskák által okozott károkat nagyban csökkentette. A sáskák ellen indított irtóhadjárat is szép eredménnyel járt. Alberta államban jégesők voltak, de nagyobb károkat nem okoztak. Ahol korábban lehetett vetni, a buza már kalászosodik. A legelők az utóbbi két hét folyamán nagyon feljavultak.

Rendkívül gazdag gyümölcstermés Besszarábiában

Bukarest, június 29.

A földmívelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a gyümölcs termés Besszarábiában rendkívül bőséges.

Különösen az alma és körtetermés mutatkozik nagyon jól, ugyancsak erős a baracktermés is.

Az összes besszarábiai gyümölcstermő központokból — Tighina, Calaras, Lapusna és Hotin megyékből — a legjobb jelentések érkeztek be a gyümölcstermésről.

Calarasban eddig mintegy 15 szerződést írtak alá a gyümölcstermés előzetes eladásáról, tehát a kereslet is elég jól megindult.

A szeszárok emelése óta 30 százalékkal esett a fogyasztás

A szeszárok leszállítását kérték az érdekelt testületek

Bukarest, június 29.

A szeszgyáraktól és vidéki raktáraktól érkező jelentések szerint a szeszfogyasztás azóta, hogy a monopól felemelte az árakat, állandó visszaesést mutat. Szakértők szerint

a visszaesés eléri a 30 százalékos országos átlagban, holott az árak csak 10-12 százalékkal mentek fel.

A szeszfogyasztás visszaesésének tehát más okai is kell legyenek. Ezek közül a legfontosabb az, hogy ebben az évben rendkívül jó bortermés érkezik és a szilvatermés is közepesen jó lesz. A gyümölcstermés bősége elő fogja segíteni a kisüstön való főzést és így összességében a szeszfogyasztásban további visszaesés várható.

Ilyen körülmények között a monopól áremelése nagyon alkalmatlan időben történt.

és a gyümölcspálinka konkurrenciájától féltő viszonteladók inkább a már meglevő szesz készletnek mielőbbi értékesítésére igyekeznek, sokszor alacsonyabb árakért is, nehogy az őszre várt bőséges gyümölcs-

termés nagy készletekkel találja őket. Habár például Erdélyben most az aratás miatt a fogyasztás elég jó, az elosztócégek nem rendelnek új árut, amelyet a vidéki lakosság a tavalyi rossz és az idei gyenge gabonatermés következtében nem is tud megfizetni.

Értésléseink szerint az érdekelt szeszipari és kereskedelmi körök feltárták a helyzetet a monopól vezetői előtt és rámutattak arra, hogy a szeszárokat inkább leszállítani kellett volna mérsékeltébb formában.

mert ezáltal nemcsak a szeszárdobevételekből előirányzott évi 700 millió költségtérítési tétel volna reális, hanem a fogyasztóknak jóminőségű szeszszel való kiszolgálását is biztosíthatnák. Az intervenció eredményeképpen szeszipari körökben azt remélik, hogy ősszel a monopól le fogja szállítani a szeszárokat, a melyeket amugyis csak a francia szakértők határozott kívánságára emelt fel kísérletképpen. Miután a kísérlet balul ütött ki, semmi értelme sincs a magas szeszárok fenntartásának.

Évi 200 millió kártalanítást kérnek 10 éven keresztül az erdélyi pénzügyi intézetek a konverzió által okozott károkért

Bukarest, június 29.

A „Solidaritatea” — erdélyi román bankok szövetsége — megbízottai Vlad Aurél elnök vezetésével tegnap megjelentek Dimitrescu Grigore, a Nemzeti Bank kormányzója előtt és emlékiratot adtak át a pénzügyi intézetek sérelmeiről a konverzióval kapcsolatban.

Az erdélyi pénzügyi intézetek két héttel ezelőtt Kolozsváron tartott értekezletükön határozatot hoztak, hogy az államtól kérik, vegye át azokat a terheket, amelyekkel a konverziós törvény a bankokat sújtotta. Ellenkező esetben ezek a terhek igen sok, nagymultu pénzügyi intézet csődjét idézik elő.

Ezen a határozatnak az alapján az

emlékiratban azt kérték, hogy

abból a 450 millió lejből, amelyet a konverziós törvény pégrehajtására előirányoztak, évente 200 millió lejt, tíz éven keresztül utaljanak ki az erdélyi pénzügyi intézeteknek.

Az emlékiratban felsorolt adatok szerint, az adósságrendezési törvény 2 millió lej kárt okozott az erdélyi pénzügyi intézeteknek.

Dimitrescu bankkormányzó hosszabb ideig tárgyalta a küldöttséggel és ígéretet tett, hogy mindent elkövet az erdélyi pénzügyi intézetek kérdésének teljesítése érdekében.

A tárgyalások alatt a bankkormányzó élénkülő érdeklődött az erdélyi pénzügyi-

ról, a konverziós törvény alkalmazásáról, valamint általában a napirenden levő pénzügyi kérdésekről.

A Solidaritatea előzetesen bemutatta memorandumát az uralkodónak, azonkívül eljuttatta Iatarescu miniszterelnöknek, Slavescu pénzügyminiszternek és Bratianu Dinuk.

A Nemzeti Bank legújabb kimutatása

Bukarest, június 29.

A Nemzeti Bank legutóbbi kimutatása szerint, a pénzügyi helyzete a következő:

Aranykészlet 10 milliárd, 77 millió 496 ezer 285 leja legutóbb kimutatott 10 milliárd 67 millió 125 ezer 046 lejjel szemben.

Arany Romániában: 8 milliárd, 475 millió 844 ezer 26 lejt.

Arany külföldön 1 milliárd 641 millió 652 ezer 025 lejt.

Devizák: 14 milliárd 140 ezer 250 lejt a legutóbb kimutatott 153 millió 420 ezer 500 lejjel szemben.

Kereskedelmi tárca: 6 milliárd 279 millió 193 ezer 66 lejt a legutóbb kimutatott 6 milliárd 341 millió 948 ezer 662 lejjel szemben.

Látra szóló kötelezettségek: 28 milliárd 615 millió 533 ezer 309 lejt, a legutóbb kimutatott 28 milliárd 613 millió 669 ezer 833 lejjel szemben.

Bankjegyforgalom: 20 milliárd 921 millió 397 ezer 60 lejt, a legutóbb kimutatott 21 milliárd 1 millió 937 ezer 600 lejjel szemben.

A közgazdaság hírei

ÚJABB KONTINGENTÁLÁSOK HOLLANDIÁBAN

Hollandiában a következő újabb cikkeket kontingentálták: egészségügyi fayenceáru, árpagyöngy, háztartási üvegek, sapkák, porcelán és majolika.

OROSZ ÁRUK VÁMKEDVEZMÉNYE LENGYELORSZÁGBAN

Varsóból jelentik: A lengyel külügyminisztériumban jegyzékváltás történt Oroszország és Lengyelország között, amelynek értelmében Lengyelország számos orosz áru vámkedvezményt adott.

KERESKEDELMETI TÁRGYALÁSOK LENGYELORSZÁG ÉS ANGLIA KÖZÖTT

Londonból jelentik: Ma kezdődtek meg Londonban a lengyel és angol kormány kiküldöttai között a tárgyalások az angol-lengyel kereskedelmi egyezmény megkötésére.

KÉMIAI GYÁR SZATMARON

Tudósítónk menti: A kereskedelmi kamaránál a napokban jegyezték be az Ica kémiai termékek gyárt. A gyár alapítókéje 500.000 lej. Az igazgatóság tagjai: Wohl Miklós, Wohl Endre és Komós Sándor. A felügyelő bizottság tagjai: dr. Jeremiás Jenő, Andrei Pop és Dávid Leó.

MAGYAK VÁMMENTES BEVITELE JUGOSZLÁVIÁBA

Belgrádból jelentik: A szerb minisztertanács a pénzügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy a külföldről vámentesen lehet nemzeti szánt magvakat bevinni Jugoszláviába. E rendelkezés vonatkozik a virágmagokra, búzára, rozsrá, áprára, tengerire, rizsre, babra és egyéb főzélre, és zöldségmagokra, amennyiben ezek a minőség megjavítására szolgálnak.

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzheszedő utján, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísérni a címkéjükön feltüntetett lejáratot s ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.